

Sondre Laugsand

Faktorer som påvirker overgangen til breddeklubber for fotballspillere på eliteakademi

Henger bredden med på utviklingen i toppen?

Masteroppgave i Idrettsvitenskap

Veileder: Niels B. Feddersen

Juni 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Institutt for sosiologi og statsvitenskap

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Formålet med denne masteroppgaven er å se på faktorer som påvirker karriereoverganger fra junior-seniornivå for herrefotballspillere på eliteakademi som skal finne seg en ny klubb på et breddenivå (hovedsakelig nivå 3 eller 4 i Norge). Utvalget i oppgaven består av 14 spillere ($21,5 \pm 1,0$ år) som har vært gjennom overgangen ut av det samme eliteakademiet, og 4 trenere/ledere ($32 \pm 1,0$ år) som har jobbet i det samme akademiet. Dataen er samlet inn gjennom den kvalitative metoden intervju, og det er blitt analysert ved en reflekssiv tematisk analyse med en narrativ linse. Resultatene som kom frem i oppgaven viser at faktorer som påvirker overganger fra eliteakademi til breddeklubber er trenere og deres trenerstil, miljøet rundt, skader og egne prestasjoner. I tillegg kom det frem at kjennetegn ved spillere som lykkes med overgangen er en sterk indre motivasjon, selvtillit og selvinnsikt. Videre ble det diskutert tiltak som kunne gjøres for at overgangen til en breddeklubb skulle bli enklere. Her kom det frem at utlån til en breddeklubb under tiden på akademiet kunne gjøre overgangen enklere. På den måten ble spillerne kjent med miljøet og spillerne i miljøet. I tillegg ble det diskutert tiltak som kunne gjøre den økende forskjellen mellom topp- og breddefotball mindre. Her trengs det videre forskning, men resultatene i oppgaven indikerer at klubber på nivå 3 er kommet lengre enn klubber på nivå 4, og er dermed mer attraktive for spillerne som kom fra eliteakademiet.

Abstract

The purpose of this master's thesis is to identify the main factors that contribute to a successful transition for a junior/senior level men's soccer player coming from an elite academy, to a grassroots club (mainly level 3 or 4 in the Norwegian football hierarchy). The sample in this thesis consists of 14 players (21.5 ± 1.0 years), and 4 coaches/managers (32.0 ± 1.0 years), who have all transitioned out of the same elite academy. Qualitative data has been collected through interviews, and has been analyzed by a reflexive thematic analysis with a narrative lens. The results show that the top factors to have a successful transition include the coaches (and their coaching styles), the surrounding environment, injuries and on-field performance. In addition, the characteristics of the players themselves played an important role, giving success to those who have a strong internal motivation, high self-confidence and good self awareness. Measures to increase the chances of a successful transition were also discussed. Here, we found that those who would go on loan to the club during their time at the academy could make the transition easier. By going on loan, the players were able to get to know the club, the environment and the players before making a permanent transition. Additionally, measures were discussed that could make the ever-growing difference between the elite academies and the grassroots clubs smaller. Further research on this topic is needed, but the results in the thesis indicate that clubs at level 3 have progressed further than clubs at level 4, and are thus more attractive to the players who are transitioning away from the elite academies.

Forord

Denne oppgaven markerer slutten på min 2-årige masterutdanning i idrettsfag ved NTNU Trondheim. Samtidig symboliserer den slutten på en 5 år lang reise med idrettsvitenskap som nå er over. I den forbindelse er det flere personer jeg ønsker å takke.

Først vil jeg utrette en stor takk til alle informantene som deltok i studien. Uten dere ville det ikke vært mulig å gjennomføre.

Videre vil jeg gi en stor takk til min veileder Niels B. Feddersen, for all hjelp med oppgaven. Din faglige tyngde, gode råd og lune væremåte har vært til stor hjelp. Dette har motivert meg og bidratt til at jeg alltid var trygg på å komme i mål.

Jeg vil også rette en stor takk til min samboer og 2 år gamle gutt, familie og venner som har vist forståelse og vært støttende. Hadde ikke vært mulig uten. Vil også takke mine medstudenter for fine stunder og faglige diskusjoner. Dere har vært med på å gjøre disse 2 årene svært givende og lærerik. Nå venter nye utfordringer og jobb på idrettsfag fra høsten!

Sondre Laugsand

Trondheim, juni 2023

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	i
Abstract	iii
Forord	v
1. Introduksjon	1
1.1 Bakgrunn og formål.....	3
1.2 Oppgavens struktur.....	4
2. Teoretisk rammeverk	5
2.1 Karriereoverganger.....	5
2.1.1 Forklarende karriereoverganger.....	6
2.1.2 Beskrivende modeller for karrierestadiene.....	7
2.2 Faktorer og personlige kjennetegn ved utøvere som lykkes.....	9
2.2.1 Faktorer som påvirker utvikling og karriereoverganger.....	9
2.2.2 Kjennetegn ved utøvere som lykkes.....	11
2.2.3 Selvkontroll og selvinnsikt.....	12
3. Metode	13
3.1 Valg av metode.....	13
3.1.1 Klubb.....	14
3.1.2 Informantene.....	15
3.2 Datagenerering.....	17
3.2.1 Valg av intervju.....	17
3.2.2 Intervjuguide.....	18
3.2.3 Intervjuprosessen.....	20
3.2.4 Transkripsjon.....	21
3.3 Analyse.....	22
3.4 Etske hensyn.....	24
3.5 Kvalitetsvurdering av studien.....	25
4. Analyse og drøfting	27
4.1 Faktorer som påvirker overgangen fra junior-seniornivå.....	27
4.1.1 Trenerens påvirkning i karriereoverganger.....	27
4.1.2 Prestasjon, skade og treningshverdag.....	30
4.1.3 Miljøet rundt påvirker karriereovergangen.....	32

4.2 Hva kjennetegner de som lykkes.....	33
4.2.1 Forskjellig innstilling.....	34
4.2.2 Ansvarer ligger hos spillerne.....	36
4.2.3 For høyt selvbilde av å gå på akademiet.....	38
4.2.4 Effekten av et møte med seniornivå.....	40
4.3 Klubbens forretningsmodell.....	42
4.3.1 Akademiklassifiseringen er klubbens forretningsmodell.....	42
5. Diskusjon.....	45
5.1 Tiltak som potensielt kan gjøre overgangen til bredden enklere.....	45
5.1.1 Tydeligere plan for spillerne som selekteres og er ferdig i klubben.....	45
5.1.2 En enda mer aktiv praktisering av utlån.....	47
5.2 Hvordan få bredden mer attraktiv?	48
5.2.1 Slik kan toppfotballen bidra.....	48
5.2.2 Effekten av å gjøre bredden mer attraktiv.....	51
6. Metodisk diskusjon.....	52
7. Videre forskning.....	54
8. Konklusjon.....	55
Referanser.....	56
Vedlegg.....	60

Figurer

Figur 1: Forklarende modell for karriereoverganger (Alfermann & Stambulova, 2007)	6
Figur 2: Stadiummodeller for karriereoverganger (Alfermann & Stambulova, 2007)	8
Figur 3: En utviklingsmodell basert på overganger en utøver møter på et idrettslig, psykologisk, psykososialt og akademisk/yrkes nivå (Wylleman & Lavallee, 2004)	9

Tabeller

Tabell 1: Oversikt over spillere.....	16
Tabell 2: Oversikt over trenere/ledere.....	16

1. Introduksjon

Deltakelse i idrett er populært over hele verden, og i Norge er det over 1.9 millioner som er registrert i en idrettsklubb, der barn og ungdom utgjør hoveddelen av medlemmene (Norges Olympiske og Paralympiske komite, 2017). Deltakelse i idrett blir sett på som fordelaktig for å opprettholde ulike adaptive ferdigheter, som god fysisk og mental helse (Eime et al., 2013), positiv ungdomsutvikling (Holt, 2016), og et høyt prestasjonsnivå (Rees et al., 2016). Deltakelse, prestasjon og personlig utvikling er tre faktorer som påvirker deltakelse i idrett (Coté et al., 2016). Andre faktorer som er viktige for at flest mulig holder på lengst mulig er tilgang på fasiliteter, gode relasjoner til lagkamerater og trenere og gode og hyggelige treninger (Erikstad et al., 2021). På bakgrunn av dette burde forskningen se på hvor godt dette legges til rette for at flest mulig skal holde på med idrett lengre.

En faktor som er med på å redusere deltakelsen er når organiseringen har et økt fokus på konkurranse (Skille, 2011). Langsiktige mål for å prestere i idretten kommer ofte på bekostning av umiddelbar tilfredsstillelse og nytelse (Coté & Abemethy, 2012). Samtidig er det dette som kreves om man har sportslige ambisjoner for egen idrettskarriere, og disse ambisjonene går ut over bare det å delta og bare være en del av et idrettslag (Stambulova et al., 2021). Dette gjelder de fleste idretter, også for unge håpefulle fotballspillere (Mills et al., 2012). Dermed burde det også være tilbud for utøvere som vil satse, men også for de som kun ønsker å ha et idrettsmiljø å være i.

Fotball blir av Collins et al. (2021) beskrevet som et globalt spill som er i konstant utvikling, hvor det stilles stadig større krav til fysiske og tekniske ferdigheter i forbindelse med kamp og konkurranse. I tillegg pekes det på de økende konsekvensene det er ved å lykkes kontra og ikke lykkes. Å skulle bli en profesjonell fotballspiller er en kompleks reise hvor samspillet mellom fysiske, tekniske, taktiske, psykososiale og miljø faktorer spiller inn (Williams et al., 2020). Mange talenter velger, i søken på å øke egne sjanser for å lykkes som fotballspillere, å ta veien gjennom et eliteakademi i en toppklubb (Relvas et al., 2010). Slike akademier er vanlige for spillere i aldersspennet fra 13-21 år (Relvas et al., 2010). I Norge er det vanlig med akademier til spilleren er ferdig med junioralder, altså det året spilleren fyller 19 år. Disse akademiene er ansett som de beste utviklingsmiljøene for unge talenter som ønsker å utvikle seg innenfor de beste rammevilkårene (Gangsø et al., 2017). Klubbene har som mål å utvikle disse spillerne til eget seniorlag, for deretter å selge de videre (Relvas et al., 2010). Dette er også spillernes mål, men det er de færreste som oppnår den drømmen. Omtrent 1 % av alle fotballspillere får profesjonellkontrakt, og av dem er det enda færre som slår gjennom på et profesjonelt seniornivå (Relvas et al., 2010). Her burde man finne ut hva som bestemmer om

toppklubbene har oppnådd målet med seleksjonen. Holder det og kun få opp spillere på seniorlaget, eller burde det være målsetninger for spillerne som ikke når gjennom nåløyet også?

Miljøet i et eliteakademi for fotballspillere inneholder ulike stressfaktorer og krav, som for eksempel seleksjon, sosialevaluering, motstand, press fra trenere og foreldre (Reeves et al., 2009). Juniorspillere investerer store deler av livet i jakten på å lykkes som profesjonelle fotballspillere, og det å ikke lykkes har for mange vært relatert til angst, depresjon, mangel på selvtillit og sosialdysfunksjon (Blakelock, 2016). Økt tilgang til kunnskap og støtte under og etter en karriereovergang har vært med på å øke utøvernes individuelle utvikling, mentale helse og vellykkede overganger til seniornivå (Drew et al., 2019). Dermed burde forskning se på hvordan det best mulig legges til rette for at spillere skal ta steget fra junior-seniornivå.

Spillerne som selekteres til eliteakademiene kommer fra breddeklubber fra miljøene rundt (Solhaug et al., 2021). Spillerne som blir selektert regnes som talentfulle og får god oppfølging, og dermed opplever disse spillerne ofte økt motivasjon (Loko, 1994; Sæther, 2017). Sæther (2017) forteller også at spillerne som ikke selekteres, og derav ikke får like god oppfølging eller ikke blir sett på som like talentfulle, opplever å miste motivasjon for videre deltakelse. En slik seleksjon skjer også når tiden til spillerne er ferdige på akademiet. I slike prosesser er det observasjon og subjektive prosesser som bestemmer hvilke spillere som selekteres (Sæther, 2014). Spillerne som ikke får noen videre kontrakt med seniorlaget til klubben, må finne seg en annen klubb om de ønsker å fortsette karrieren (Finn & McKenna, 2010). Når spillere hentes fra breddeklubbene, burde det kanskje være et ansvar fra toppklubbene å få de tilbake i disse miljøene. Her kan forskning finne ut om hvordan toppklubbene jobber for at dette skjer.

Akademier og måten de tiltrekker seg spillere på, har fått mye kritikk i media, da det argumenteres for at det gir økonomiske grunnlag for økt satsing innenfor sine miljøer (Skille et al., 2023). Som igjen gjør det mindre attraktivt å drive med idrett i breddemiljøene som ikke har samme resurser. Samtidig baserer markedsmodellen til de aller fleste toppklubber seg på egne akademier (Relvas et al., 2010). Der salg av egenutviklede spillere er helt avgjørende for videre satsing på toppnivå (Relvas et al., 2010). Dette gjør toppklubbene avhengige av å hente spillere fra breddeklubbene rundt, og dermed burde der være av interesse for toppklubbene at disse miljøene er best mulig. Her bør forskning se om inntektene ved salg av spillere fordeles hensiktsmessig, slik at toppklubbene kan opprettholde og utvikle egen satsing, samtidig som breddeklubbene sitter igjen med noe for spillerne som er kommet fra deres klubb, til drift og utvikling av eget miljø.

Satsingen på eliteakademier har økt de siste årene gjennom akademiklassifiseringen som NTF innførte (Olafsen, 2022). Her får toppklubbene økt støtte etter hvor mange toppspillere de utvikler i eget akademi, som tar steget opp på nasjonalt eller internasjonalt toppnivå (Olafsen, 2022). Her snakkes det fortsatt om spillere som hentes fra breddeklubber i lokale miljøer (Solhaug et al., 2021). Dermed baser de aller fleste toppklubber i Norge seg på at det hele tiden skal dukke opp nye talenter i breddeklubbene som de selv kan profitere på i fremtiden (Relvas et al., 2010). I dag retter mesteparten av forskningen seg mot de spillerne som lykkes med overgangen fra junior-seniornivå på eliteakademier og opp på elitenivå, og det er mindre forskning på spillere som må gå andre veier. Dermed vil det være relevant å se på hvilke muligheter spillerne som må ta en alternativ karrierevei har, og hva som gjør at noen er mer motivert for dette en andre.

1.1 Bakgrunn og formål

På bakgrunn av det ovenstående er formålet denne masteroppgaven å se på faktorer som påvirker karriereoverganger fra junior-seniornivå for herrefotballspillere på eliteakademi som skal finne seg en ny klubb på et breddenivå (hovedsakelig nivå 3 eller 4). For å gjøre dette blir problemstillingene i denne studien følgende:

Hvilke faktorer påvirker overgangen fra junior-seniornivå for spillere på eliteakademier som må fortsette karrieren på breddenivå?

Hva kjennetegner de som lykkes med overgangen, og hvordan kan det forbygges slik at flere lykkes med overgangen tilbake til breddeklubbene?

Formålet i denne oppgaven er valgt fordi undersøkelser av faktorer som påvirker karriereoverganger fra junior-seniornivå for akademispillere kan være med å bidra til økt forståelse av hvorfor noen lykkes med overgangen og andre ikke. I tillegg kan det bidra med kunnskap om hva som potensielt sett kan gjøres for at flere skal lykkes med overgangen. Da overgangen fra junior-seniornivå er ansett som den mest utfordrende karriereovergangen (Stambulova, 2016; Richardson, 2013).

1.2 Oppgavens struktur

Denne oppgaven består av *åtte* kapitler. I dette kapitlet har bakteppet for oppgaven blitt introdusert i lag med formålet med studien. *Kapittel 2* finner man det teoretiske fagfeltet og det presenteres tidligere forskning rundt tema. *Kapittel 3* omhandler de metodiske valgene som er gjort i oppgaven, beskrivelse av utvalg og datagenerering, i tillegg til en utdypende beskrivelse av analyseprosessen. Deretter kommer analyse og drøftingskapittelet i *kapittel 4*, her diskuteres funnene opp mot det teoretiske grunnlaget og tidligere forskning. *Kapittel 5* inneholder diskusjon av tiltak som kan gjøres for at flere potensielt sett skal lykkes med overgangen fra et eliteakademi til breddefotballen. I *kapittel 6* reflekteres det over de metodiske valgene som er gjort i studien, før det foreslås videre forskning i kapittel 7. Masteroppgaven avsluttes i kapittel 8 med en konklusjon.

2. Teoretisk rammeverk

I dette kapitlet vil det presenteres en oversikt over det teoretiske grunnlaget for oppgaven før analysen. Hensikten med dette er å presentere retningen oppgaven vil ha og hvilke perspektiver som legges til grunn. I følgende kapittel vil det bli gjort rede for hva karriereoverganger innebærer, i lys av blant annet karrierebeskrivende og karriereforklarende modeller. Deretter vil det bli sett på ulike karakteristika idrettsutøvere som lykkes har, samt faktorer som spiller inn på karriereoverganger for idrettsutøvere.

2.1 Karriereoverganger

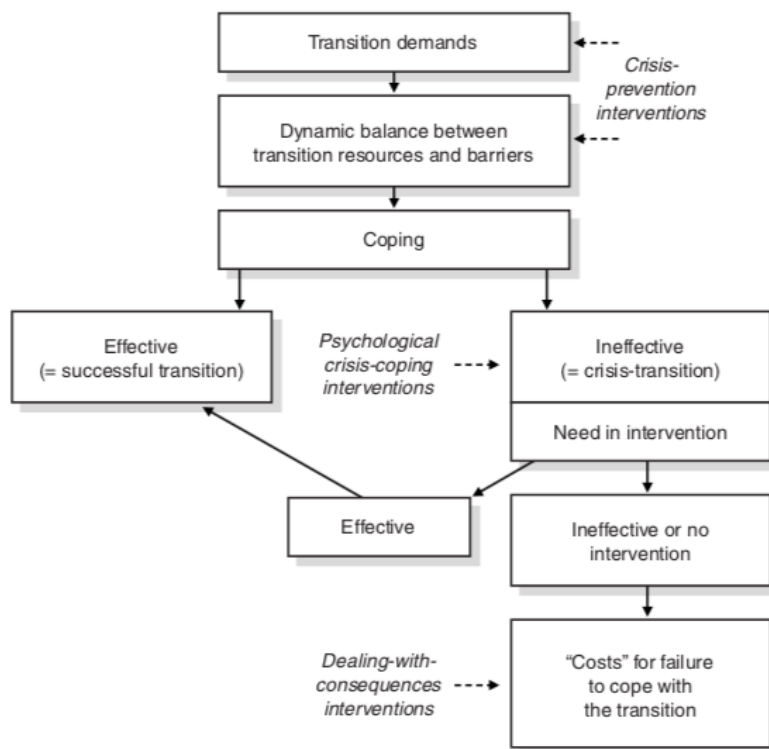
Når man skal snakke om karriereovergangen fra junior-seniornivå må man forstå hva en karriereovergang i idretten er, og hva det innebærer for en utøver. En overgang er hovedsakelig resultatet av en eller en kombinasjon av hendelser som av utøveren oppfattes å forårsake personlig og sosial ubalanse (Wylleman & Lavallee, 2004). Disse ubalansene oppfattes utover endringene i dagliglivet, og sørger for en endring i oppfatningen om seg selv (Schlossberg, 1981). Overgangene er blant annet naturlig utviklende, og forekomsten bærer preg av forutsigbarhet og utvikling (Wylleman et al., 2000).

Wylleman og Lavallee (2004) skiller mellom to overganger: en normativ- eller ikke-normativovergang. Under en normativovergang avslutter utøveren en fase og går inn i en ny fase, noe som gjør en normativovergang generelt sett forutsigbar og forventende (Schlossberg, 1984). En normativovergang har en bestemt rekkefølge av aldersrelaterte endringer som fysisk, sosial- og mentalutvikling. Overgangen fra junior-seniornivå er et eksempel på en normativovergang. Dette er også en overgang hvor mange utøvere faller fra og ikke gjennomfører overgangen (Wylleman & Lavallee, 2004).

En ikke-normativovergang forekommer ikke etter en bestemt plan eller tidsperspektiv, men er resultatet av viktige hendelser som oppstår i livet til utøveren (Wylleman & Lavallee, 2004). Dette kan for eksempel være overganger som inneholder langvarige skader, eller at man uforventet ikke blir tatt med videre på laget. Disse uvanlige overgangene er ofte uforventet, uforutsigbar eller ufrivillige (Schlossberg, 1984). Disse overgangene inkluderer også de som er forventet eller ønsket, men som ikke skjer (ikke-hendelser). Et eksempel på en slik overgang, som er relevant til denne oppgaven, er om man har forventninger eller forhåpninger om å bli tatt opp på førstelaget, men så blir man utelatt i stedet. I løpet av en idrettskarriere vil utøvere oppleve en kombinasjon av både normative- og ikke-normativeoverganger.

2.1.1 Forklarende karriereovergangsmodeller

Overgangsmodellene som er beskrevet av Alfermann og Stambulova (2007) har et forklarende potensial der fokuset er på årsaker og krav, mestringsprosesser og faktorer som påvirker mestring, utfall og konsekvensene av overgangene. Det pekes også på viktigheten av mestringsprosesser, og tilnærmingene utøverne gjør for å tilpasse seg kravene de møter i en overgangsfase. Denne oppgaven fokuserer primært på den forklarende modellen til Stambulova (2003) for karriereoverganger (figur 1). Denne modellen ser på karriereoverganger som en prosess, fremfor en enkelt hendelse. Hoved prinsippet ved en slik prosess er å mestre kravene som stilles for å få en suksessrik karriere innenfor idrett (Stambulova, 2003). Modellen prøver også å forklare hvorfor noen takler de normative- og ikke-normativeovergangene bedre enn andre.

Figur 1: Forklarende modell for karriereoverganger (Alfermann & Stambulova, 2007, s. 718)

Kravene som stilles i karriereoverganger, skaper en potensiell utviklingskonflikt for utøveren mellom hva den er og hva den ønsker å være» Dette gjør at utøveren mobiliserer ressursene den har tilgjengelig for å finne måter å mestre kravene på. Utfallet av prosessen avhenger av balansen mellom overgangsressurser og barrierer. I denne modellen er ressursene utøveren har tilgjengelig alle indre eller ytre faktorer som forenkler mestringsprosessen. Dette kan for eksempel være kunnskap, ferdigheter, personlige trekk, økonomisk og sosial støtte eller

motivasjon. Overgangsbarrierene er alle indre og ytre faktorer som forstyrrer og gjør mestringsprosessen mer utfordrende. Dette kan være mangelen på de ovennevnte ressursene, konflikter, dårlige utviklingsforhold eller vanskeligheter ved å kombinere idrett med det andre innholdet i hverdagen (Stambulova, 2003).

De to potensielle utfallene som gis ved de ulike overgangsfasene er vellykkede overganger og det som for en mislykkede overganger kalles for kriseoverganger (Stambulova, 2003). En vellykket overgang kjennetegnes ved at utøveren mestrer overgangsbarrierene som en følge av at de nødvendige overgangsressursene er tilegnet og utviklet. En mislykket-, eller kriseovergang, kjennetegnes ved manglende evne til å mestre kravene overgangsbarrierene stiller. Som følge av dette kan utøveren ha behov for psykologisk hjelp, eller en form for intervensjon for å takle kriseovergangen (Alfermann & Stambulova, 2007).

Årsaker som kan lede til kriseoverganger er manglende forståelse på kravene som stilles for å lykkes med en overgang, manglende ressurser, for mange barrierer eller for liten oversikt over situasjonen til å kunne ta de riktige avgjørelsene (Stambulova, 2000). Potensielle kostnader som fører til mangelen på mestrings og negative konsekvenser kan være svake resultater, skader, overtrening, frafall fra idretter og ulike regelbrudd og nedverdiggelse av egen personlighet (kriminelle handlinger, rus) (Stambulova, 1994). Dette understreker viktigheten av psykologisk støtte for å unngå mislykkede overganger, samt mestre problemene man møter ved karriereoverganger (Stambulova, 2003).

2.1.2 Beskrivende modeller for karrierestadiene

Alfermann og Stambulova (2007) beskriver karriereoverganger i lys av stadiummodeller (figur 2). Modellene deler idrettskarrieren til en utøver i stadier der det beskrives endringer hos utøveren og deres sosiale miljø gjennom de ulike stadiene. Overgangsprosessene forklares ikke spesifikt i noen av modellene, men de beskriver og forutser eksistensen, og rekkefølgen av en idrettsutøvers normative karriereoverganger, på bakgrunn av en logisk utviklingsprosess i en utøvers idrettskarriere. Hoved endringene som skjer i disse fasene er; (I) hvor stor grad utøveren identifiserer seg selv med utøverrollen, (II) endringer i utøverens sosiale miljø og hvem de omgås med, (III) endringer i tidsbruk og krefter og (IV) endringer i hvor mye de må ofre av livene sine for å oppnå sportslig suksess.

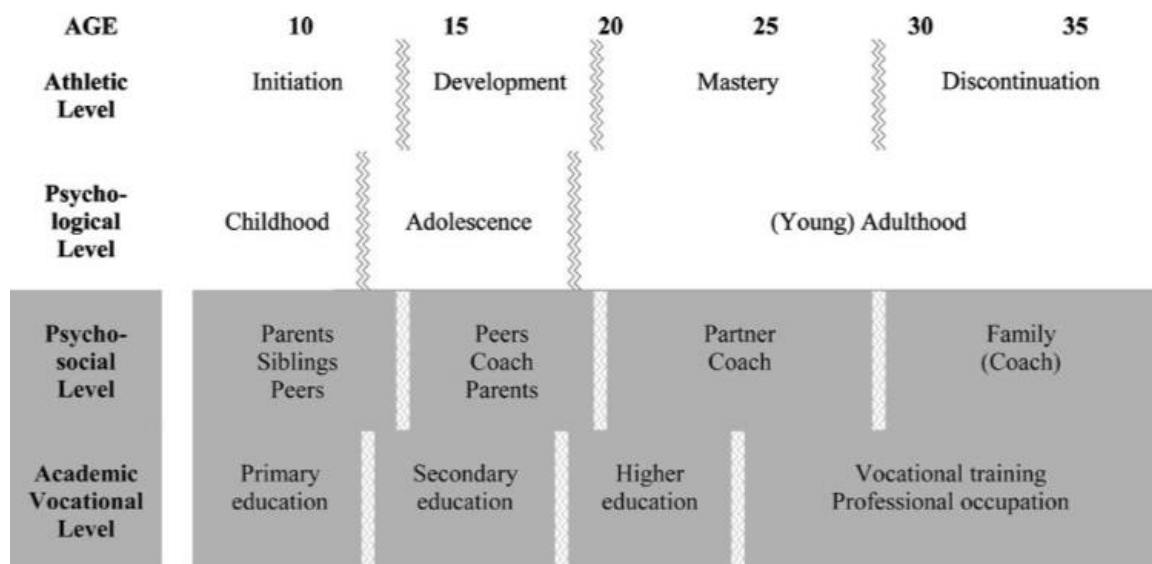
Table 32.1 Athletic Career Stages and Transitions Predicted by Career Stage Models

Models/Characteristics	Athletic Career Stages	Normative Athletic Career Transitions
Bloom (1985)	1. Initiation 2. Development 3. Perfection	Transitions are not emphasized.
Salmela (1994)	1. Initiation 2. Development 3. Perfection 4. Discontinuation	1. From initiation to development 2. From development to perfection 3. From perfection to discontinuation
Stambulova (1994)	1. Preparatory stage 2. Beginning of specialization 3. Intensive training in chosen sport 4. Culmination stage 5. Final stage, followed by discontinuation	1. The beginning of sport specialization 2. The transition to more intensive training in chosen sport 3. From junior to senior/high-achievement sport 4. From amateur to professional sport 5. From culmination to the final stage 6. Athletic retirement
Côté (1999)	1. Sampling years 2. Specializing years 3. Investment years 4. Recreational years	Transitions are not emphasized.
Wylleman and Lavallee (2004)	1. Initiation 2. Development 3. Perfection 4. Discontinuation 5. The four stages in athletic career are presented in coordination with the stages in psychological, psychosocial, and academic-vocational development.	1. The transition into organized sport 2. The transition to an intensive level of training and competitions 3. The transition into the highest or elite sports 4. The transition out of competitive sports 5. The four athletic transitions are presented in coordination with transitions in other spheres of athletes' life.

Figur 2: Stadiummodeller for karriereoverganger (Alfermann & Stambulova, 2007, s.715)

Selv om modellene er ulike både når det gjelder antall stadier og navn på de ulike stadiene, er fellestrekkene store, og hovedbudskapet veldig likt (figur 1). Forfatterne bak de ulike modellene er enige om at alle modellene inneholder en innledendefase der idretten presenteres for utøverne gjennom lekpreget aktivitet, der idrett er et spill. Videre går utøverne inn i en fase som er mer utviklende. Her intensiveres treningen og utøverne spesialisere seg ofte innenfor en idrett. I denne fasen ofrer man også mye tid til å trene, noe som går ut over andre aktiviteter for å bli bedre innenfor sin idrett. Deretter kommer man inn på perfektjonsstadiet, og utøverne blir eksperter i sin idrett. Ofte opplever utøvere en besettelse og et ansvar for egen trening og prestasjon i konkurransesammenheng. Også i denne fasen ofrer man mye tid til idretten som går ut over andre faktorer i livet. Etter spesialiseringsfasen går utøveren over i avslutningsfasen av karrieren, der utøveren slutter med idretten på det øverste nivået de har vært på, enten helt, eller driver på med idretten på rekreasjonsnivå (Bloom, 1985; Coté, 1999; Ericsson et al., 1993; Stambulova, 1994; Wylleman & Lavallee, 2004).

I tillegg til innholdet i de ulike stadiene er forfatterne enige om at det skjer andre endringer i utøverens liv i de ulike karrierestadiene. Modellen til Wylleman & Lavallee (2004) beskriver at utøverne ofte går gjennom overganger på 4 forskjellige plan: det idrettslige, psykososiale, psykologiske og akademiske/yrkesfaglige (figur 3). Her påpekes det at overganger i idretten overlapper og påvirkes av andre overganger i utøverens liv. For eksempel overlapper overgangen til enten høyere utdanning eller yrkeslivet med overgangen til senioridrett, hvor det stilles høye krav for å perfektionere seg i idretten man holder på med. Dette er med på å forsterke de ulike endringene som skjer i en utøvers liv i løpet av en idrettskarriere.

Figur 3: En utviklingsmodell basert på overganger en utøver møter på et idrettslig, psykologisk, psykososialt og akademisk/yrkes nivå (Wylleman & Lavallee, 2004, s.11).

2.2 Faktorer og personlige kjennetegn ved utøvere som lykkes

I denne dele skal vi se på hvilke faktorer som påvirker karriereoverganger, og hva som kjennetegner de utøverne som lykkes med overgangen fra junior-seniornivå.

2.2.1 Faktorer som påvirker utvikling og karriereoverganger

For å lykkes med en karriereovergang må man utvikle ulike ferdigheter som gjør at en idrettsutøver er rustet for barrierene som en slik overgang medfører. Her er det mange faktorer som påvirker utviklingen til en idrettsutøver, deriblant miljøet rundt (Mills et al., 2012). Miljøet rundt utøveren er ofte komplekst, og det er mange resurser, barrierer og utfordringer som kan spille inn på utviklingen til en utøver. I tillegg kan uventede hendelser som for eksempel en

alvorlig skade eller langvarig sykdom, som er utenfor utøverens kontroll, påvirke karriereoverganger (Alfermann & Stambulova, 2007; Erpic et al., 2002).

En av de viktigste resursene en utøver har tilgjengelig i junioralderen er trenere og støtteapparatet rundt (Mills et al., 2012). Treneres lederstil har en sentral rolle for hvordan motivasjonen og utviklingen til en idrettsutøver er (Morris et al., 2017). Morris et al. (2017) forteller at trenere som hadde en støttende innvirkning på overgangen fra junior-seniornivå, gjorde overgangen enklere. Samtidig kunne trenere også oppleves som en faktor til stress i en slik overgang. Book Jr et al. (2021) henviser til at trenere med en kontrollerende lederstil kunne ha traumatiserende effekt på utøvere som ikke lyktes med en karriereovergang, der det psykososiale livet var påvirket etter endt idrettskarriere. Noe som viser at trenere burde være bevisste over egen lederstil.

Foreldre kan også være en innvirkende faktor i både utviklingen til utøvere, men også karriereoverganger. Wuerth et al. (2002) beskriver en sammenheng mellom hvor involverte foreldrene er, på tvers av faser og karriereoverganger, og sannsynligheten for å lykkes med overgangen til et nytt karrierenivå. Utøvere som har foreldre som er mer involvert og delaktige i idrettskarrieren har større sannsynlighet for å mestre karriereoverganger enn utøvere som ikke har like involverte foreldre. I tillegg ble det fortalt at mødre ofte har en mer støttende og forståelsesfull tilnærming, mens fedre var mer direkte i tilbakemeldingene og kunne komme med råd og tips (Wuerth et al., 2002). Samtidig kunne foreldre ha en negativ effekt og øke opplevelsen av angst om det ble lagt for stort press og de ikke hadde et virkelighetsorientert bilde på karrieren til utøveren (Morris et al., 2017).

Andre støttespillere som har en viktig rolle i overgangen fra junior- til seniornivå er lagkamerater på seniornivå. I studien til Morris et al. (2017) fortelles det om at et såkalt «kompissystem» med seniorspillerne var med på å hjelpe juniorspillere med å finne seg til rette på seniorlaget. Dette var juniorspillere som var motiverte for å lykkes på seniornivå, men som også var nervøse for hva som ventet dem. Med imøtekommende og hyggelige seniorspillere var juniorspillerne mer motiverte og klare på at de skulle lykkes med håndteringen av barrierene og utfordringene overgangen fra junior-seniornivå medførte, enn de var før (Morris et al., 2017).

Den siste faktoren som påvirker utvikling relaterer til ulike støttemekanismer som finnes for å utvikle spillere, er tilgang til gode trenere, fasiliteter og faglig kompetanse (Mills et al., 2012). Alle disse resursene ble sett på som å ha en positiv påvirkning på utvikling. Dette kan man sentrere til å skape et optimalt utviklingsmiljø. Mills et al. (2012) forteller at det var unison enighet hos trenere på eliteakademi om at «å skape det mest favoriserende miljøet for spillere

å utvikle seg i var sentralt for effektiv utvikling» (Mills et al., 2012, s.1601). Slike miljøer finner man ofte på eliteakademier, men der er færre slike miljøer utenfor disse miljøene.

2.2.2 Kjennetegn ved utøvere som lykkes

Abbott og Collins (2004) forklarer at der fysiske egenskaper utgjør forskjeller mellom idrettsutøvere, virker det som de psykologiske egenskapene er de som avgjør hvor vidt en utøver har langvarig suksess. Mentale og psykososiale ferdigheter er vist å være en avgjørende faktor for å prestere på et høyt idrettssnivå, i tillegg å håndtere stresset utøvere opplever når man driver med idrett på elitenivå (Abbott & Collins, 2004).

Noe som ofte skiller de beste fra de nest beste er motivasjon og dedikasjon til trening. Dette illustreres av Mills et al. (2012) med beskrivelser som «å ha et brennende ønske», eller «er villige til å legge ned den ekstra meteren», av spillere som over en lengre periode har lagt ned det lille ekstra for å bli best mulig i sin idrett. Om man viser en slik dedikasjon i yngre alder anslås det at utøvere når et høyere prestasjonsnivå, enn andre utøvere som legger ned like mye arbeid, men ikke har samme dedikasjon før et senere tidspunkt i karrieren (Mills et al., 2012). Dette forklares igjen av Ericsson et al. (1993) ved at det er umulig for en utøver med mindre akkumulert trening etter en bestemt alder, å ta igjen de beste utøverne, som har startet tidligere, og opprettholdt et maksimalt nivå med bevisst trening.

Noe annet som også skiller de beste utøverne som lykkes fra resten er, ifølge Mills et al. (2012), motstandsdyktighet. Det handler om troen på egne ferdigheter (Selvtillit), opprettholde en positiv innstilling til arbeidet som legges ned (positive holdninger), hvordan man håndterer motgang (miste plassen på laget, skader ol.) og hvordan man håndterer presset som oppstår (kritiske tilbakemeldinger, trene med seniorlag ol.). Spillernes behov for å takle motgang blir forklart som en uunnværlig egenskap. Denne motstandsdyktigheten blir ofte referert til som egenskapen «å slå tilbake» etter å ha opplevd en form for motstand eller utfordringer (Mills et al., 2012).

2.2.3 Selvkontroll og selvinnsikt

Selvkontroll er et vidt begrep med ulike definisjoner, men det finnes en enighet om at man kan definere selvkontroll som evnen å tilpasse responsen for å oppnå ønsket utfall, utover handlinger som ikke faller en naturlig (Toering & Jordet, 2015). Selvregulering og selvkontroll blir ofte forvekslet, men selvkontroll kan beskrives som en bevisst og innsatsfull form for selvregulering. Relaterte begreper som er typiske for selvkontroll er: Besluttsomhet, evnen til å følge utfordrende mål med besluttsomhet og lidenskap. Utsettelse av selvtilfredshet, kontroll på impulser og håndterer disse utfra hva som gir et mest mulig fordelaktig utfall på lengre sikt. Viljestyrke, klarer å opprettholde eller endre atferd ved egne beviste handlinger (Toering & Jordet, 2015).

Toering og Jordet (2015) påpeker at selvkontroll kan være en viktig faktor for å lykkes på profesjonelt nivå. Videre legges det vekt på viktigheten av et slikt fokus i arbeidet med å utvikle unge spillere. Dette bidrar til et større fokus på langsiktige mål, og stenger ute distraksjoner som skulle oppstå. Noe som er relaterbart til en overgang fra junior-seniornivå. Møter man på en hindring eller distraksjon, så er fortsatt fokuset rettet mot å lykkes med overgangen. Ser man det i sammenheng med Ericsson et al. (1993) finner man også at det er helt i tråd med å oppnå ekspertise og høye prestasjoner på elitenivå. Dermed ser man at selvkontroll er en (av mange) faktor som påvirker utvikling og prestasjon for å styrke utøverens muligheter for å lykkes ved karriereovergangen fra junior-seniornivå.

Selvkontroll er også et viktig verktøy for å tolerere vanskelige perioder og utfordringer som oppstår i løpet av en idrettskarriere (Englert & Bertrams, 2012). Økt selvkontroll kan bidra til reduksjon av negative effekter i forbindelse med angst, og øke prestasjoner i situasjoner under press. Selvkontroll vises også å kunne forutse en utøvers evne til å være komfortabel i situasjoner som er ukomfortable (Furley et al., 2013). Noe som er viktig på elitenivå i en idrett som fotball, der tilstedeværelsen av press er nærmest kontinuerlig.

Mills et al. (2012) forklarer selvinnsikt hos idrettsutøvere som evnen til å reflektere over egen kapasitet opp mot egen erfaring, og hva som kreves for å utvikle seg. Dette er for å kunne reflektere over utfordringer de møter. En forståelse for hva de står overfor og hva som må gjøres for og lykkes. I tillegg var det å ha dannet seg et riktig bilde av egne ferdigheter være viktig for å forstå hvorfor man var der man var i karrieren, og hva som måtte endres for å kunne ta de neste stegene som utøver (Mills et al., 2012).

3. Metode

Dette kapittelet vil inneholde en stegvis gjennomgang av metoden som er brukt for å gjennomføre studien, der de metodiske valgene presenteres og diskuteres. Innledningsvis vil valg av metode for datainnsamling forklares, samt informantene og miljøet informantene er hentet fra. Etter det vil prosessen rundt gjennomgå. Dette inkluderer utarbeidelsen av intervjuguide, gjennomføringen av intervjuene og analyse av datamaterialet. Til slutt vil det drøftes rundt noen etiske problemstillinger, i tillegg gjøres en vurdering av pålitelighet og gyldighet som kriterier for kvalitativ forskning.

3.1 Valg av metode

Som nevnt tidligere er formålet med denne oppgaven å kartlegge faktorer som påvirker karriereveivalget fra junior-seniornivå hos spillere fra et norsk eliteakademi som skal fortsette karrieren i en breddeklubb. Dette skal gjøres ved å undersøke individuelle og subjektive opplevelser av informanter med relevant kjennskap til aktuelle tema i oppgaven. For å gjennomføre denne studien er det valgt kvalitativ metode. Kvalitativ metode blir omtalt av Flick (2015) som en mulighet til å håndplukke informanter som innehar relevant informasjon om et bestemt tema.

Informantene som velges ut oppsøkes med en baktanke om å få et innblikk i deres tanker og følelser rundt et bestemt tema. Flick (2015) mener også at den åpne strukturen til kvalitative studier, gjør at det er færre definerte svar på forhånd av innsamlingen av data. Man får et mer autentisk innblikk i informantenes tanker og opplevelser rundt temaet som tas opp, da svarene må formuleres med egne ord og er mer spontane. Dette fører også til mer gjennomtenkte svar enn hva som kunne vært tilfelle med for eksempel en kvantitativ spørreundersøkelse. Der forhåndsutvalgte svar gir informanten mulighet å svare det som er nærmest deres meninger og tanker rundt temaet. Det kan også være med å påvirke informantens svar.

En tidligere studie, som også er gjennomført i et akademi på elitenivå, av Feddersen et al. (2022) har brukt samme metode i arbeidet om å kartlegge utfordringene psykologer har ved å opprettholde konfidensialiteten i eget arbeid. En annen studie, som også har brukt samme metode, tar for seg den psykologiske utviklingen til juniorspillere (Champ, 2018). Dette er studier med tema som kan relatere til temaene i denne oppgaven, som har brukt samme metode. Dette er med på å styrke valget av metoden som er brukt i denne oppgaven.

3.1.1 Klubb

Når det skulle velges informanter til intervju, var det viktig at dette var informanter fra samme akademi, som hadde vært i det miljøet på relativt likt tidspunkt. Dette var for at datainnsamlingen fra intervjuene skulle være mest mulig relevant og nyttig i videre arbeid. Det å skulle sammenligne intervjuer fra informanter fra ulike miljø, eller helt forskjellig tidsintervaller kunne skapt utfordringer for hvor relevant eller gyldig dataen ble. Hadde hensikten vært å sammenligne ulike akademier opp mot hverandre kunne det vært relevant, men i denne studien var ikke dette hensikten.

Klubben i denne oppgaven er en toppklubb i Norge. Strukturen til klubbene i Norge er bygd opp med et styre på toppen, så har man en daglig leder for det profesjonelle seniorlaget, og en leder for eliteakademiet (Relvas et al., 2010). Forretningsmodellen til de fleste toppklubbene er å utvikle egne spillere gjennom eget akademi, og opp på eget seniorlag. I tillegg er det viktig for klubbens økonomi å selge spillere, dette er gjerne spillere som kommer fra eget eliteakademi (Relvas et al., 2010).

I denne oppgaven var det spillere som hadde fullført sin tid på akademiet (G19-laget) til en fotballklubb på elitenivå. Der utvikling av egne talenter for bruk på eget a-lag og videresalg står sentralt i forretningsmodellen til klubben (Relvas et al., 2010). På tidspunktet oppgaven er skrevet og intervjuene gjennomført er klubben på øverste nivå i norsk fotball på herresiden. Klubben har de siste årene hentet opp mange spillere som har blitt sentrale spillere på a-laget de siste året, men også mange spillere som ikke har nådd gjennom nåløyet til a-laget og har måtte funnet seg eventuelle nye klubber etter endt tid på akademiet. Da klubben henter spillere som er ansett som potensielle toppspillere fra lokale lag rundt, er det relevant å se på hvilken jobb det gjøres, både fra spillerne selv, men også fra klubbens del for at disse spillerne skal få en best mulig overgang tilbake til breddefotballen de kommer fra.

3.1.2 Informantene

Til denne studien er det valgt informanter med erfaring og opplevelser som best mulig gir dem mulighet til å svare reflektert rundt temaet som tas opp (Tjora, 2010). Dette kalles for strategisk utvalg, der informantene er håndplukket basert på ønsket erfaring og innsikt til de aktuelle temaene. I motsetning til i kvantitative studier der det i stedet er tilfeldig utvalgte som skal representere en populasjon (Tjora, 2010). Noe som var tilfelle i denne oppgaven siden informantene som ble valgt har erfaring fra samme eliteakademi, samt opplevd overgangen fra junior- til seniornivå.

De ulike kriteriene som er satt for å delta var: (I) de måtte være over 18 år for å delta, slik at de på egenhånd kunne samtykke for deltakelse i studien. (II) Informantene måtte også ha vært minimum 2 år på akademiet i den aktuelle 4 årsperioden informantene ble valgt ut fra. (III) Spillere måtte også ha fullført sitt siste år som juniorspiller i akademiet, slik at overgangen til seniorspiller skjedde ut av akademiet. Alle informanter som deltok i studien fylte kravene som var satt for deltakelse (tabell 1). Trenerne/lederne som deltok i studien, måtte alle ha jobbet minimum et helt år på akademiet i den aktuelle 4 årsperioden. De måtte også ha relevant erfaring med prosessen i forbindelse med overgangen til seniornivå for spillerne, samt kjennskap til rekrutteringsprosessen klubben har (tabell 2).

Det ble lagd en liste over spillere og trenere som hadde vært en del av akademiet i en 4 års periode. Her ble det valgt ut spillere slik at det skulle være mest mulig likt antall fra hvert årskull. Dette var for at det potensielt kunne være forskjellig syn på hvordan deres overgang fra junior- til seniornivå var i de ulike årene, i tillegg var det lengre siden overgangen skjedde for de ulike årskullene noe som også kunne gi ulike opplevelser. Dermed ble det valgt ut 3/4 spillere fra hvert årskull for den aktuelle perioden, slik at det ikke skulle bli overvekt av spillere fra et eller flere årskull (tabell 1). Gjennomsnittsalder for spillere var $21,5 \pm 1,0$ år

For trenere og ledere ble det spurt de som hadde hatt lang nok fartstid i klubben under den bestemte perioden til å imøtekomme kravene. Dette var for at de visste hvordan det ble jobbet med de aktuelle spillerne underveis i tiden deres på akademiet, men også hvilken jobb som ble gjort i forbindelse med å finne ny klubb etter endt tid på akademiet. Dette gjorde at det totalt ble involvert 14 spillere og 4 trenere/ledere i studien. Trenerne/lederne som var med i studien var alle fulltidsansatte og hadde fotballfaglig og universitetsutdanning som bakgrunn. Alle hadde 5-10 års erfaring som trener eller leder innenfor fotballen, og alle hadde vært en del av akademiet i alt fra 2 til 6 år (tabell 2). Gjennomsnittsalder for trenerne var $32 \pm 1,0$ år.

Tabell 1: Oversikt over spillere som deltok som informanter. De som ikke fortsatt er aktive fotballspillere, men som har antall år bak er antall aktive år etter tiden på akademiet. Kravet for aktiv fotballspiller er å spille på nivå 4 eller høyere i norsk fotball. * Er antall år på lån i en annen klubb under tiden på akademiet. Merk én spiller var en del av akademiet i 4 år.

	Alder	Antall år i akademiet	Fortsatt aktiv fotballspiller
Spiller 1	21-24 år	2/3 år + 1*	Ja
Spiller 2	20-23 år	3/3 år	Nei
Spiller 3	20-23 år	3/3 år	Nei, 1 år
Spiller 4	21-24 år	3/3 år	Nei
Spiller 5	21-24 år	3/3 år	Nei
Spiller 6	21-24 år	2/3 år + 1*	Ja
Spiller 7	20-23 år	3/3 år	Ja
Spiller 8	20-23 år	3/3 år	Ja
Spiller 9	21-24 år	3/3 år	Ja
Spiller 10	21-24 år	3/3 år	Nei, 2 år
Spiller 11	21-24 år	3/3 år	Nei, 1 år
Spiller 12	20-23 år	3/3 år	Ja
Spiller 13	20-23 år	3/3 år	Ja
Spiller 14	21-24 år	2/4 år + 2*	Ja

Tabell 2: Oversikt over trenere/ledere som deltok som informanter.

	Alder	Utdanning	Fartstid i akademiet
Trener/leder 1	30-35 år	UEFA A-trenerlisens Universitets bachelor	3-4 år
Trener/leder 2	30-35 år	UEFA A-trenerlisens UEFA - spillerutvikler Universitets bachelor Universitets master	2-3 år
Trener/leder 3	30-35 år	UEFA A-trenerlisens Universitets master	4-6 år
Trener/leder 4	30-35 år	UEFA A-trenerlisens Universitetsmaster	4-6 år

3.2 Datagenerering

I denne delen vil det forklares hvordan type intervju som er brukt, og hvorfor dette er valgt. I tillegg er det en mer grundig gjennomgang av prosessene for utarbeidelse av intervjuguide, intervjuene og transkripsjon.

3.2.1 Valg av intervju

I denne oppgaven ble det gjort fokusintervju. Fokusintervju er ifølge Tjora (2010) en kortere utgave av det mer vanlige dybdeintervjuet. Fokusintervju er kortere enn dybdeintervju, og dermed reduseres tidsbruken for innsamling av data. Dette kan også minske tid brukt på å snakke om temaer som ikke er relevant til oppgaven, som sparer både forsker og informant for bruk av unødvendig tid i en relativt travel hverdag. Tjora (2010) påpeker også at fokusintervju som metode er fin å bruke når det ikke er temaer som er følsomme eller vanskelige å prate om. Noe som er tilfelle i denne oppgaven som tar for seg overgangen fra junior- til seniornivå etter endt tid i et eliteakademi. Ved bruk av fokusintervju var det mulig å gjennomføre flere intervjuer på kortere tid, som igjen ga et variert datamateriale med inntrykk og tanker fra flere ulike informanter på kort tid.

Det ble valgt å gjennomføre semistrukturert intervju. Dette var for å få oversikt over opplevelsene og følelsene hver enkelt informant opplevde under overgangen fra juniornivå i et eliteakademi og til en breddeklubb på seniornivå (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette ga muligheten til å se på likheter og ulikheter mellom informantene som har vært i samme miljø med like forutsetninger. I tillegg ga det mulighet til å diskutere opplevelser eller interessante temaer som dukket opp i de ulike intervjuene (Kvale & Brinkmann, 2015). Både trenere/ledere og spillere fra samme tidsperiode ble intervjuet. Dette er fordi det ofte er to ulike synspunkter hos trenere/ledere og spillere i forbindelse med en slik overgang. Trenere har gjerne et litt mer overordnet syn på situasjonen og må ta hensyn til flere aspekter samtidig, mens spillere har ofte fokus på egen situasjon. Dermed er det interessant å se på hvordan de to differensierende rollene oppfatter den sammen situasjonen. Det er også lagt fokus på hvordan tiden i akademiet har påvirket karriereovergangen, samt om spillerne er fornøyde med deres egen livssituasjon nå i senere tid.

3.2.2 Intervjuguide

Til denne oppgaven ble det utarbeidet to intervjuguider, en for spiller (se vedlegg 3) og en for trener/leder (se vedlegg 4). Dette er for at det er ulike opplevelser og perspektiver for temaet som tas opp. Noe som gir to ulike grunnlag for kunnskap og refleksjon, og det er to ulike innganger til et slikt tema. Intervjuguiden ble delt inn i tre deler: (I) En innledende del med enkle konkrete spørsmål som retter interesse mot informanten og som gir en god start på intervjuet. (II) En hoveddel der det er rom for refleksjon og man går dypere inn på spørsmål relevant til tema. (III) En avsluttende del som gir informanten mulighet til å komme med egne syn eller tanker på det som er tatt opp og om vedkommende eventuelt har andre ting som kan være relevante å ta opp (Tjora, 2010).

I den innledende delen for spillere var spørsmålene rettet mot informanten slik at de fikk introdusert seg selv og sin bakgrunn, samt fortelle om tiden etter akademiet og hva de har gjort da (bosted, tid på akademiet, alder, utdanning o.l.). For trenere/ledere var det også en del om deres bakgrunn, tidligere jobber og utdanning relatert til fotball (alder, tid på akademiet o.l.). I tillegg var det et spørsmål om deres tilnærming til egen jobb og rolle i akademiet. Dette var for å gi informantene en rolig inngang til intervjuet, samtidig som man fikk en flytende overgang til hoveddelen. På denne måten fikk informantene svare på spørsmål de allerede har svarene på og kunne svare raskt og konkret. Noe som er et godt virkemiddel for å gjøre informantene komfortable med situasjonen de befinner seg i (Tjora, 2010).

Etter den innledende delen gikk intervjuet over i en mer reflekterende del, som hoveddelen ofte skal være (Tjora, 2010). I denne delen gikk jeg mer i dybden på de temaene oppgaven tar opp. Her var jeg ute etter informantenes opplevelse hvor de deler deres narrativ. Da jeg startet intervjuet med en innledende del med enkle, konkrete spørsmål, gjorde det at overgangen til hoveddelen ble enklere. Informantene ble varmet opp og var mer klar for spørsmål som krevde en dypere refleksjon. Samtidig ble hoveddelen delt i to og bygd opp slik at kravet for refleksjon ble større jo lengre inn i hoveddelen vi kom. Det startet med spørsmål om hvordan treningshverdagen, treningsfasilitetene, hverdagen utenom trening var og den helhetlige opplevelsen av å være på akademiet (f.eks. hvordan var hverdagen utenom trening?). Etter hvert gikk det over i spørsmål om hva som påvirket motivasjonen deres, tanker rundt egne ferdigheter, hvordan de følte klubben la til rette med tanke på overgang til ny klubb o.l. spørsmål som var relevante til temaet overgangen fra junior- til seniornivå (f.eks. Hvordan var oppfølgingen fra trenerne?).

For trenere/ledere var strukturen i hoveddelen lik hoveddelen til spillerne der kravet for refleksjon ble gradvis større utover i hoveddelen. I starten ble det stilt spørsmål om deres

arbeidshverdag, hvordan klubben jobber i forbindelse med rekruttering til akademiet, hvordan det legges til rette for at spillerne skal bli best mulig på akademiet og hva som bestemmer om rekrutteringen har vært god eller ikke (f.eks. hva bestemmer om klubben har lyktes med rekrutteringen?). Videre ble det stilt ganske like spørsmål til spillerne, bare at de var vinklet til et trenerperspektiv. Her ble det stilt spørsmål om nivået på spillerne, jobben klubben gjør når en spiller går ut av akademiet og over i en seniortilværelse i en annen klubb o.l. spørsmål rundt tema for oppgaven (f.eks. hvordan er synet på breddeklubbene innad på akademiet?). Dette var for å få oversikt over hvordan en toppklubb jobber i forbindelse med rekruttering av spillere til eget akademi, samt få to perspektiver på hvordan overgangen fra junior-seniornivå oppleves fra både et spiller- og trenerperspektiv.

Den avsluttende delen av intervjuguiden, som også er den korteste, ble det stilt de samme spørsmålene til både spillere og trenere/ledere. Her fikk informantene mulighet til å komme med egne refleksjoner rundt spørsmålene som var stilt og temaer som var diskutert. De kunne komme med nye temaer de mente var relevante, eller om de ønsket å utdype noe som allerede var diskutert. I tillegg ble det gitt mulighet til å stryke eller omformulere noe som var blitt sagt, men som de ikke ønsket skulle være med i oppgaven (f.eks. føler du det er noe vi ikke har tatt opp som er relevant til temaet vi har snakket om?). Dette var for å gi informantene mulighet til egen refleksjon, samt få en rolig og avslappet avslutning på intervjuet (Tjora, 2010).

Som forsker var bruken av semistrukturert intervjuguide et veldig godt verktøy for å holde en naturlig flyt samtalen. I tillegg til at jeg hele tiden kunne vinkle samtalen inn på relevante tema for oppgaven. Intervjuguide er også grunnlaget for data i et forskningsprosjekt, da den brukes for å hente informasjon fra informantene som er relevante til tema (Dalen, 2011). Dette var også tilfelle i intervjuene i denne oppgaven, siden intervjuguiden ble brukt for å hente inn relevant informasjon gjennom hele intervjuprosessen. Den semistrukturerte guiden ga også mulighet for integrasjon av andre temaer og tanker som dukket opp underveis i intervjuprosessen (se vedlegg 3 og 4).

3.2.3 Intervjuprosessen

Før selve intervjuprosessen med informantene ble det gjennomført to test-intervju. Et intervju med en spiller som hadde vært i et eliteakademi, og et intervju med en trener/leder i et elitelag. Dette var for å få testet hvordan det er å gjennomføre semistrukturerte intervjuer som forskningsmetode. Jeg fikk tilbakemeldinger på hvor relevante spørsmålene i intervjuguiden var med tanke på temaene i oppgaven. Dette ga muligheten til å omformulere spørsmål som kunne stilles på en mer forståelig måte for informantene. I tillegg kom det frem nye spørsmål og tema som var relevant til oppgaven, som igjen bidro til mer relevant data. Å ha to testpersoner med relevant erfaring og kunnskap til temaet i oppgaven var positivt da det ble gitt konstruktive tilbakemeldinger som var faglig begrunnet.

Før alle intervjuene, ble informantene informert om hva som var hensikten med intervjuet, hvordan det skulle gjennomføres og orientert om hva innholdet i intervjuet var. Kvale og Brinkmann (2015) påpeker at en orientering før og etter intervjuet er viktig og er med på å gi et nødvendig innblikk i formålet med intervjuet. I tillegg oppklarer det temaer som ikke var tydelig nok i intervjuet, eller ikke tatt opp i selve intervjuet. Alle informantene fikk også utdelt et informasjonsskriv (vedlegg 2) som inneholdt formålet med oppgaven, deres rettigheter som informanter og en samtykkeerklæring som måtte underskrives før intervjuet startet. I informasjonsskrivet ble det også informert om hvordan deres anonymitet skulle følges på en trygg og god måte. Alle informantene fikk god tid til å stille spørsmål rundt innholdet i informasjonsskrivet før intervjuet om dette var ønskelig.

Intervjuene ble gjennomført på ulike lokasjoner. Dette kunne være hjemme hos informanten, på arbeidsplassen til informanten, på skolen/universitetet informanten gikk på eller hjemme hos meg. Uansett hvor intervjuet ble gjennomført var det på en lokasjon informanten valgte og var komfortabel med. Dette var for at informanten skulle føle seg trygg under intervjuet, noe som kan være viktig for å få en mer avslappet stemning under intervjuet (Tjora, 2010). Tidspunktene for intervjuene var også bestemt av informantene, slik at det skulle passe inn i de daglige rutinene og at det ikke skulle oppleves som et stress å gjennomføre. Da jeg og informantene ikke hadde for mye kjennskap til hverandre på forhånd ble det brukt tid i forkant av intervjuet på å bygge opp en så god som mulig personlig relasjon der jeg viste personlig interesse for informanten som ikke var relatert til forskningen eller intervjuet. Dette var også for at informanten skulle føle seg mest mulig trygg og komfortabel før intervjuet startet (Tjora, 2010). Dette var gjerne viktig om intervjuet ble gjennomført hjemme hos meg. To intervju ble gjennomført digitalt over teams. utfordringene med slike intervju kan være at man ikke merker stemningen i rommet og man kan ikke være helt sikre på hvordan kroppsspråket

til informanten er. Samtidig var informantene hjemme hos seg selv i trygge omgivelser som nok bidro til at også disse intervjuene hadde en naturlig og komfortabel flyt.

Intervjuene ble i all hovedsak gjennomført i henhold til intervjuguiden, men noen spørsmål kunne endres på for å reflektere samtalen, eller forenkles slik at det ble forstått av informanten. Samtidig ble det formulert tilleggsspørsmål eller oppfølgingsspørsmål om bestemte tema som dukket opp for å få mest mulig nyttig informasjon. Dette var spørsmål som var utenfor intervjuguiden, men relevante for oppgaven. Intervjuene ble tatt opp på lydfil og overført til personlig passord beskyttet enhet på en passord beskyttet mappe som kun forsker hadde tilgang til.

3.2.4 Transkripsjon

Når intervjuprosessen var over, ble alle opptakene av intervjuene transkribert om til tekst som skulle brukes til videre analyse i oppgaven (Tjora, 2010). Fordelen med at det er jeg selv som transkriberer datamaterialet, er at det gir en mer detaljert oversikt av datasettet under selve produksjonen (Dalen, 2011). Dette var tilfelle i denne oppgaven. Jeg fikk en grundigere oversikt i hva som ble sagt i intervjuene, og det kom frem detaljer fra intervjuene når opptakene ble grundig gått gjennom.

Når det kommer til å oversette ord fra muntlig til skriftlig form, som det gjøres ved transkripsjon av lydopptak, finnes det ikke noen objektiv metode (Tjora, 2010). Med dette til grunn er det lurt å være mer detaljert i transkripsjonen av lydopptak enn hva som kanskje føles nødvendig. Alle intervjuene som ble transkribert i denne oppgaven vektla dermed hvorvidt informantene måtte tenke gjennom svaret eller svarte raskt og kontant. Om de endret svar underveis, bygde opp setningene på en merkelig måte eller svarte komfortabelt med god flyt. Dette var for å gi datamaterialet enda bredere innblikk i hvor trygg informantene var i forbindelse med et spørsmål, eller om det var noen form for usikkerhet. Da det var snakk om opplevelser, situasjoner og følelser fra en del tid tilbake kan slik informasjon i datamaterialet være relevant (Dalen, 2011). Alle informantene ble tildelt et tilfeldig tall i forbindelse med transkriberingsprosessen for at hensyn til anonymisering ble fulgt ved videre arbeid med oppgaven.

3.3 Analyse

I denne studien har analysen tatt utgangspunkt i tematisk analyse ved å utføre alle seks analysefasene til Braun og Clarke (2006). Tematisk analyse blir sett på som en av de mest brukte metodene innenfor kvalitativ forskning. Metoden vektlegger identifisering og registrering av tema eller mønstre i datamaterialet. Teori og tema i denne oppgaven kom i hovedsak frem ved analyse av forskningsmaterialet, fremfor analyse av eksisterende teori eller forhåndsdefinert koding som er laget for å passe med datamaterialet (se vedlegg 5). Dermed er det brukt en induktiv tilnærming i denne studien, som dreier seg om en analyse drevet av dataen i oppgaven (Braun & Clarke, 2006). Selv om analysen har en induktiv tilnærming er det viktig å få frem at der også vil være innslag av deduktiv tilnærming i analysen. Deduktiv tilnærming er brukt ved å knytte dataen opp mot teoretiske rammeverk og tidligere forskning. I tillegg har jeg formet forkunnskaper og forventninger, knyttet til erfaringer, forkunnskaper og forventninger gjennom tidligere forskning og teori, både i forkant og etterkant av behandlingen av data. Dette vil ha både en bevisst og ubevisst påvirkning for hvordan datamaterialet tolkes og kodes (Braun & Clarke, 2006).

Braun og Clarke (2006) beskriver den refleksive tematiske analysen som en fleksibel metode. Slik fleksibilitet gjorde at jeg ofte fikk flere valg gjennom forskningsprosessen. Dermed er det prøvd å være tydelig og forutsigbar i slike valg gjennom hele oppgaven. Analysens utspring kommer fra beskrivelsen av erfaringene til informantene som ble tolket av meg. Her oppsto det både tydelige og tolkende temaer (Braun & Clarke, 2006). Temaene i oppgaven er utviklet fra koder, og er i denne oppgaven mønstre fra meninger og erfaringer delt av informantene (se vedlegg 5). Forskeren dypdykket i datamateriale og hadde dermed en aktiv rolle gjennom hele prosessen. Dette gjorde at analyseprosessen ble repeterende og dataen kontinuerlig ble brukt.

Den første fasen i tematisk analyse handler om å bli kjent med datamaterialet (Braun & Clarke, 2006). Dette ble gjort gjennom transkripsjon og gjentakende gjennomgang av dataen. På denne måten ble man kjent med helheten av datasettet, samt detaljerte beskrivelser fra informantene. Notater og markeringer ble også gjort for å få en bredere oversikt over innholdet slik at potensielle koder og temaer ble fanget opp i datasettet (se vedlegg 5). Det ble funnet passende koder i flere av utdragene. Utdragene kunne være enkelt ord, setninger eller større avsnitt.

Fase to omhandler systematisk fortolkende koding av interessante trekk ved dataen på tvers av hele datasettet (Braun & Clarke, 2006). Her ble det kodet både ut fra empirien, samt ut fra teori relatert til karriereveivalg for juniorspillere. Dermed ble kodene av dataen kategorisert

induktivt og deduktivt (se vedlegg 5). Her ble det gjort gjennomgang av transkripsjonen av intervjuene, bruk av notater, markeringer og forslag for koder som var gjort. Dette ble gjort for at man på en mest mulig hensiktsmessig måte skulle frembringe koder som oppsummerte innholdet. Koder ble formulert ved bruk av ord som lignet ordene fra informantene. Koder og foreløpige temaer ble endret, forkastet eller slått sammen gjennom hele denne fasen.

I fase tre skal man samle koder til potensielle temaer og data til hvert enkelt potensielle tema (Braun & Clarke, 2006). Dette ble gjort ved gjennomgang av koder som var laget, og deretter gruppere dem sammen med andre koder med lik tematisk tilnærming. På denne måten fikk man meningsfylte temaer. Et eksempel på dette kan være temaet «Effekten av et møte med seniornivå» som kom frem under analysedelen, og ble en del av temaene under «hva kjennetegner de som lykkes». I fase to og tre ble det lagt vekt på både helheten i hvert intervju, men også på tvers av intervjuene, fremfor å se på spørsmålene som var stilt. Denne måten bidro til å finne fungerende temaer fremfor beskrivelser ved datamaterialet.

Fase fire handler om å evaluere temaene som ble skapt i fase tre. Her fremheves viktigheten av å vurdere tema ut fra sammenheng og datamaterialet, i tillegg til kodene hvert tema inkluderer (Braun & Clarke, 2006). Samtidig er evaluering av temaene i sammenheng med hverandre og datasettet i sin helhet viktig. Da datasettet var veldig stort ble kjernen i intervjuene til informantene lagt vekt på. Hovedtemaene som ble valgt var gjeldende på tvers av alle informantene. Det ble lagd en oversikt over alle temaene som var aktuelle og koder som tilhørte disse temaene. Dette var for å få oversikt over innholdet slik at hovedtema og undertema samsvarte (intern homogenitet). En slik oversikt bidro også til at temaene ikke overlappet og samtidig skilte seg fra hverandre (ekstern heterogenitet) (Braun & Clarke, 2006).

Den femte fasen omhandler å avgrense detaljene for hvert tema, få frem den generelle historien analysen forteller, og generere klare definisjoner og navn for hvert tema (Braun & Clarke, 2006). Temanavnene ble utviklet med tanke på å få frem sentrale poeng i historien. Dermed er noen temanavn delvis utdrag fra utsagn fra enkelte informanter. Et eksempel på dette kan være temaet «For høyt selvbilde av å gå på akademiet» som kom frem under analysedelen, og ble en del av «hva kjennetegner de som lykkes». Utover i analysen ble dette navnet sett på som mer beskrivende og tydelig for temaet. Vi ser her at tema hele veien ble utviklet aktivt og er med på å fortelle en historie.

Den siste fasen i Braun & Clarke (2006) sin tematiske analyse handler om å få frem resultater som tar utgangspunkt i temaene som er laget. Disse resultatene ble fremstilt gjennom analyse og diskusjon i kapittel 4. Resultatene ble presentert i dette kapitlet i form av lange og korte sitater for å få frem fortellingene til informantene. Vi ser gjennom dette kapitlet at

analyseprosessen har seks faser, men er på ingen måte en lineær prosess (Braun & Clarke, 2006). Behovet for å jobbe frem og tilbake mellom fasene i prosessen var høyst nødvendig. Trenere/ledere og spillere ble i hovedsak analysert hver for seg, for så å se etter likheter eller relevante ulikheter i forbindelse med de ulike temaene.

3.4 Etiske hensyn

I et hvert forskningsprosjekt er det krav om at en forsker følger de gjeldende etiske retningslinjene, i tillegg til å ivareta informantene som deltar i forskningen (Tjora, 2010). Når intervju brukes som metode får forskeren tilgang til opplysninger som kan knyttes direkte eller indirekte til informantene som deltar i studien. Tjora (2010) påpeker derfor at det viktigste etiske hensynet som tas i et forskningsprosjekt er at informasjonen informantene kommer med ivaretas, samt ikke blir utsatt for noen form for skade. Dette prosjektet er søkt til og godkjent av norsk senter for forskningsdata (NSD) (se vedlegg 1). I tillegg ble det utarbeidet et informasjonsskriv som informantene mottok i forkant av intervjuene, enten på e-post eller på ark ved fysisk møte. Informasjonsskrivet inneholdt en beskrivelse av prosjektet, målsetting og hvordan det skulle gjennomføres (vedlegg 2).

Et annet etisk hensyn som er viktig å følge som forsker er informantenes anonymitet. Tilliten mellom forsker og informant er helt avgjørende i all forskning (Tjora, 2010). Derfor forventes det at forskeren i uansett prosjekt legger til rette for og tar hensyn til informantenes anonymitet, deres deltakelse og interesser før publisering. Dette går ut på å vurdere hvor vidt informasjon som brukes i oppgaven identifiserer informanten informasjonen kommer fra, og derav bryter anonymiteten som ble lovet på forhånd av intervjuet. Å opprettholde anonymiteten kan være utfordrende i en oppgave som dette, da det er et begrenset antall eliteklubber med egne akademier i Norge (Relvas et al., 2010). Anonymiteten i denne oppgaven er etterstrebet så godt som mulig. Derfor er det ikke gitt noen beskrivelser av kjennetegn (arena, geografi, årstall, plassering o.l.) som kan knyttes opp mot klubben.

Et annet aspekt av de etiske retningslinjene er at man som forsker må formidle rettigheter og relevant informasjon til informantene som deltar i studien. Dette er gjort i denne oppgaven ved å informere om rettighetene til informanten har i forkant av intervjuet. Som en del av informasjonsskrivet (vedlegg 2) står det at informantene når som helst kan trekke seg fra studien, stryke informasjon som er gitt eller omformulere gitt informasjon. I tillegg måtte de skrive under på en samtykkeerklæring der de godtok opptak av intervjuene. Som nevnt tidligere ble disse opptakene lagret på en passordbeskyttet enhet, og transkripsjonen ble anonymisert.

3.5 Kvalitetsvurdering av studien

Transparens og gjennomsiktighet er et av de fremste kravene for all forskning (Tracy, 2010). Dette omhandler redegjørelse for valgene som tas og at man presenterer forskningen på en åpen, ærlig og tydelig måte. På denne måten får leseren av oppgaven god innsikt i valg, data og gjennomføring (Tjora, 2010). Tracy (2010) presenterer ulike kriterier for kvaliteten på forskningen i kvalitative studier. Et av disse kriteriene er om tema i oppgaven er verdig eller ikke. I introduksjonen ble det vist til relevans og behov for forskning rundt karriereveivalg for juniorspillere på akademilag knyttet opp mot tidligere forskning.

Et annet kriterium Tracy (2010) presenterer er pålitelighet. Her refereres det til hvor troverdig forskningen er, ved at man kan frembringe like resultater i en annen kontekst. Troverdigheten påvirkes i en studie av at teksten som produseres alltid vil være preget av en form for forskerens fortolkning (Tjora, 2010). Tjora (2010) argumenterer for at det er tilnærmet umulig å være helt nøytral i fortolkende kvalitativ forskning, siden forskeren vil være påvirket av forforståelser som kan ha innvirkning på resultatet. Her trekkes det frem at tidligere kjennskap og personlig interesse til forskningsfeltet er med på å gi et godt grunnlag for akademisk arbeid. Forskerens forforståelse og kunnskap i samspill med særpreget til datamaterialet er grunnlaget for analysen. Med dette til grunn ble det tydeliggjort tidligere i metodekapittelet, min rolle og engasjement, slik at det kommer frem hvordan dette kan ha en påvirkning av analysen og diskusjonen av resultatene (Kvale & Brinkmann, 2015). Redegjørelse og diskusjon rundt valg som er gjort, og utfordringer som har oppstått, er også kommet tydelig frem under metodekapittelet. I tillegg er det gitt gode beskrivelser av analysen som er med på å underbygge påliteligheten ved tydelige krav til generering av data, og hvordan analysen er utviklet fra dataen som er tilgjengelig. Tracy (2010) mener dette er med på å gi leseren mulighet til å sette seg inn i studien og vurdere hvorvidt funnene er pålitelige eller ikke.

Et annet begrep Tracy (2010) legger til grunn for best mulig kvalitet ved kvalitativ forskning er gyldighet. Gyldighet i form av hvor gyldige resultatene fra forskningen er. Her er det snakk om sammenhengen mellom utforming og funn, og hvor fornuftig denne sammenhengen er (Tjora, 2010). Til tross for forskerens forkunnskaper, som ble redegjort for tidligere i kapittelet, er det forsøkt å ha blanke ark med en reflekterende tilnærming underveis gjennom hele prosessen. Som forklart tidligere i metodekapittelet ble det lagt til rette for at informantene skulle komme med sine subjektive opplevelser, slik at det informantene mente var viktig skulle komme frem. Videre ble det forsøkt å få frem ulike perspektiv av tolkningsprosessen. Dette er gjort ved å legge frem sitater fra intervjuene som varierer mellom å være like og ulike fra hverandre. Det er også foretatt en grundig gjennomgang av teori og

empiri som var relevant for tema i oppgaven. Tydeligheten som er vist for hvordan forskningen er gjennomført med hensyn til forskningsspørsmålet som er stilt, er dermed med på å styrke gyldigheten til studien. Forskeren tok utgangspunkt i etablert kunnskap om temaene i relevant forskning for å forme forskningsspørsmålet.

Overførbarhet forbindes av Tracy (2010) med hvor overførbar forskningen er, eller hvilket potensial studien har til å være relevant i andre kontekster enn der den er undersøkt. Generaliserbarheten i denne studien kan man se i sammenheng med moderat generalisering. Der er det opp til forskeren å beskrive hvilke situasjoner resultatene er gjeldende i (Tjora, 2010). Når man baserer generaliserbarhet på en slik forståelse kan teorien knyttet til karriereveivalg fra junior-seniornivå på elitenivå, være gyldig i andre miljø hvor slike overganger forekommer. Tar man utgangspunkt i funnene i studien, vurderes det forsvarlig å kunne overføre funnene til kontekster hvor det forekommer påvirkning fra miljøet rundt i forbindelse med overganger i livet.

4. Analyse og drøfting

Resultatene i studien blir presentert i tabellform, der de mest sentrale og relevante utsagnene settes opp mot de aktuelle temaene og problemstillingene. Her presenteres svarene til informantene (se tabell 1). Da det er et stort utvalg informanter vil det presenteres svarene som er mest relevante og sentrale til temaet som drøftes. Før tabellene presenteres vil de relevante temaene som svares på av informantene bli presentert. Svarene til trenerne og spillerne vil sammenlignes når dette er relevant å gjøre. Her vil det også bli sammenlignet svarene til spillere som har lyktes med karriereovergangen til seniornivå og de som ikke har lyktes med overgangen. Dette gjøres samtidig som svarene knyttes opp mot teori.

Det vil være tilfeller der det bare er sitater fra spillere, eller bare sitater fra trenere, da det er disse sitatene som er mest relevant til temaene som tas opp. Dette skal føre til en mer ryddig presentasjon av resultatene, der det blir mer tydelig for leseren hvilke tema som tas opp, og hva som er relevant for dette.

4.1 Faktorer som påvirker overgangen fra junior-seniornivå

I denne delen vil det bli sett på faktorer som påvirker en utøver til og lykkes med overgangen fra junior-seniornivå, og faktorer som gjør overgangen mer utfordrende. Her vil det være sitater fra spillerne som er mest relevant, men det kan være brukt sitater fra trenere for sammenligning. Resultatene vil også drøftes opp mot teori.

4.1.1 Trenerens påvirkning i karriereoverganger

Informant	Sitat
Spiller 2	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var?</p> <p>«Oppfølgingen var god og jeg følte meg ikke oversett, men det var en trener som var flink fotballmessig, men ikke like flink pedagogisk. Folk lærer jo forskjellig og sånn, og jeg responderte bra på gode tilbakemeldinger, ikke på sånn burde du ikke gjøre det, heller sånn burde du gjøre det. Jeg fikk ikke den selvtiliten, eller hvis jeg hadde hatt bedre selvtilitt sånn på fotballbanen ville jeg oppnådd mye mer tror jeg. Da hadde jeg pratet i samtaler og forklart at dette responderer jeg bra på, så var det ikke så mye av det. De fortsatte med å se på det som var dårlig. Tror ikke helt den ene treneren ikke visste hvordan man skulle gi tilbakemeldinger».</p> <p>Fikk du hjelp av klubben til å finne ny klubb etter tiden på akademiet? Klubben ville hjelpe meg med å finne nye klubber om jeg ville fortsette å spille fotball etter akademiet. Men jeg ville bare spille fotball å ha det gøy.</p>
Spiller 3	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var?</p> <p>«Det var veldig forskjellig fra trener til trener. Det var en jeg hadde veldig godt forhold til, hvor jeg pratet om fotball og forskjellig og fikk gode tilbakemeldinger om ting og tang. Også var det en som nesten virket som en slags motsetning mot meg da. Hvor det var alt gikk imot meg, det kunne være på trening at man aldri fikk frispark, eller fikk alltid kjeft om man sparte hvorfor det ikke var frispark. Også han var jo også hovedtrener en liten periode, og da fikk jeg jo heller ikke spille. Så det var jo, ja litt sånn veldig forskjellig fra trener til trener».</p> <p>Er du tilfreds med hvordan veien etter akademier har vært, og der du er i dag?</p> <p>«Ja, altså jeg er jo egentlig fornøyd med valget sånn livsmessig. Men samtidig var det tungt å skulle flytte for seg selv, der jeg fikk meg en liten knekk. Der jeg ikke var så interessert i å trene</p>

	<p>og ikke så interessert i det ene og det andre. Så det gikk litt tregt, men sånn fotballmessig vil jeg si jeg ikke er tilfreds. Også tror jeg det har litt med han treneren som ikke likte meg. Han var sånn mellom kontakt med a-laget de siste årene, og jeg vet jeg var god nok til å trene med a-laget. Så jeg tror det var grunnen til at jeg ikke fikk trene med dem. At han ikke ønsket å plukke med meg foran noen andre. Jeg tror helt åpenbart jeg hadde vært på et høyere nivå i dag enn jeg er nå. Dette tror jeg nok ville ha gitt meg mer selvtillit. Det har preget meg litt».</p>
Spiller 5	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var? «Noen trenere er bedre sosialt, så det handler jo om hvordan du kjenner folk og skal behandle folk. Så da er det jo noen trenere som er bedre enn andre. Kan være noe så enkelt som å komme inn med et smil før morgenøktene. Det er noe som bidrar til å kanskje spre litt god stemning da.» Fikk du hjelp av klubben til å finne ny klubb etter tiden på akademiet? «Jeg hadde bestemt meg at jeg skulle ta en pause fra fotballen. Selv om klubben sa de kunne få fikset meg en ny klubb. Jeg var dritlei av å være skadet og hadde en kropp som ikke spilte på lag».</p>
Spiller 7	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var? «Det starter jo med at man ikke kjenner hverandre i det hele tatt. Så det er jo en lengre periode der man blir bedre kjent. Og det er jo litt når man er ung og litt nervøs som jeg var, så er det ikke så lett. Men man blir jo godt kjent så blir det bedre og bedre. Hadde en god del samtaler 1 til 1 i starten, og om jeg skulle sammenligne en samtale som jeg hadde da kontra nå, så er dem veldig ulik. Oppfølgingen i forbindelse med fotballen har alltid vært like god hele tiden. De nevnte det hele tiden at om det var noe vi lurte på så var det bare å ta klipp også skal jeg se på det. Blir litt mer tilbakemeldinger når man spiller fast for akademilaget, men det blir kanskje naturlig». Fikk du hjelp av klubben til å finne ny klubb etter tiden på akademiet? «Ja, alle er jo sånn at det er bare å si i fra, har du lyst å finne en klubb så skal vi hjelpe deg. Dem er veldig sånn, de har jo mange kontakter naturligvis så man burde jo ta seg, hvis man føler man trenger hjelp så burde man bruke det.»</p>
Spiller 12	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var? «For min del synes jeg oppfølgingen var greit, men det går jo litt sånn i en flytsone. Hvis det går veldig bra så føler man at oppfølgingen er veldig bra, men om man er skadet og sliter litt så føler man ikke den er like bra». Fikk du hjelp av klubben til å finne ny klubb etter tiden på akademiet? «Jeg fikk hjelp fra min daværende trener på akademiet, men han nevnte at sportsligleder i klubben hørte for meg med klubber».</p>
Spiller 13	<p>Hvordan følte du oppfølgingen fra trenerne var? «Jeg husker at det ble sagt at alle hybelboerne skulle bli tatt ekstra godt vare på, og blir følt opp litt mer. Men det synes jeg ikke dem gjorde som dem sa på forhånd. Jeg følte jeg hadde en god dialog, men det var litt vanskeligere i starten, når du først er kommet inn. Også synes jeg kanskje det var litt vanskelig å kreve det da, men etter hvert så blir det mer naturlig å kreve tilbakemeldinger. Så jeg skulle kanskje ønske dem tok mer initiativ i starten på det, men fikk om jeg ba om det». Fikk du hjelp av klubben til å finne ny klubb etter tiden på akademiet? Det følte jeg egentlig at de egentlig ikke brydde seg så masse om. Så nei, ingen plan videre. Det var litt diskusjoner, men jeg følte det var veldig logisk. At det er de «vanlige» klubbene å gå til.</p>

Ulike faktorer påvirker spillere i de forskjellige karriereovergangene, og spesielt i overgangen fra junior-seniornivå er det mange faktorer og endringer i livet som kan ha påvirkning (Alfermann & Stambulova, 2007; Wyllemann & Lavalley, 2003). Faktorene som påvirket spillerne som deltok i denne studien, er ganske lik faktorer som er vist har påvirkning på karriereoverganger. En av disse faktorene var trenerens påvirkning. Slik det virket på spillerne i denne oppgaven, var oppfølgingen og tilbakemeldingene fra trenerne, veldig avhengig av hvilken trener du fikk. De spillerne som følte seg sett og fikk god oppfølging hadde større sannsynlighet med å lykkes med overgangen. I tillegg opplevde noen spillere en noe traumatiserende tid etter tiden på akademiet, da de opplevde at de ikke lyktes som en følge av lederstilen til enkelte trenere på akademiet. Dermed kan man si at en av faktorene som påvirket

spillerne i karriereovergangen fra junior-seniornivå, var lederstilen til trenerne. Noe som stemmer ut fra tidligere forskning (Book Jr et al., 2021; Morris et al., 2017; Drew et al., 2019).

Trenere og støtteapparatet rundt utøvere anses som en av de viktigste resursene utøvere har tilgjengelig i junioralder (Mills et al., 2012). Ser man på sitatene så ser man at spillerne som lykkes med overgangen fra junior-seniornivå hadde gode relasjoner med trenerne, og utnyttet seg av dem som resurs når de skulle finne seg ny klubb på seniornivå. Utnyttelse av resursene man har tilgjengelig i miljøet rundt seg er viktig om man skal lykkes med en slik overgang (Alfermann & Stambulova, 2007; Stambulova, 2000; Stambulova, 2003). Verdt å merke seg at spillerne som ikke benyttet seg av hjelp fra trenerne med å finne ny klubb ikke lyktes med overgangen, selv om relasjonen var god.

Lederstilen til trenerne kan ha både støttende effekt, men også oppleves som en stressende faktor i forbindelse med karriereoverganger (Morris et al., 2017; Book Jr et al., 2021; Drew et al., 2019). Man ser at spillerne i denne studien som opplevde støttende trenere som de fikk god oppfølging og hyppige tilbakemeldinger fra hadde større sannsynlighet for å lykkes enn de som ikke fikk det. Det var spillere som fikk god oppfølging, men som ikke lyktes med overgangen. Da var det ofte skader eller andre faktorer som spilte inn. Man kan også merke seg at de spillerne som ikke lyktes med overgangen, men hadde et godt forhold til trenerne, var mindre preget i tiden etter akademiet. Dette stemmer også ut fra det Mills et al. (2012) forteller om påvirkning fra miljøet rundt i karriereoverganger.

For de spillerne som hadde en noe traumatiserende opplevelse av overgangen ut av akademiet og i tiden etterpå, hadde en opplevelse av en mer kontrollerende og negativ trenerstil. Dette forklarer Books Jr et al. (2021) som et vanlig fenomen, at en slik lederstil kan ha traumatiserende effekt på utøvere som ikke lykkes med en overgang. Dette har med at spillere, og gjerne spillere i junioralder reagerer ulikt på tilbakemeldinger og trenerens lederstil. Derfor burde trenere være mer bevisst på hvordan de opptrer overfor ulike spillere.

4.1.2 Prestasjoner, skader og treningshverdagen påvirker motivasjon og selvtillit

Informant	Sitat
Spiller 2	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Motivasjonen var god i starten og jeg hadde god utvikling, men så ble det litt skader også gikk det bra, også ble det litt skader igjen, men det gikk også bra. Etter hvert ble det mye skader, jumpers knee nesten de siste to årene av og på. Det var sånn, eller min case var at jeg forventet å ha det samme nivået når jeg kom tilbake fra skade, også når det ikke skjedde gikk det litt utover selvtilliten, og etter hvert gikk det bare nedover».</p> <p>«Det jeg synes akademiet kunne blitt bedre på er spillersamtaler, eller sånn typ idrettspsykologi. Man ser liksom på spillerne som presterer mindre bra på banen at de mangler selvtillit. Det så jeg på meg selv og andre spillere, men liksom de som gjør det veldig bra ser man osere av det.»</p>
Spiller 6	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Jeg synes, jeg er ganske sånn naturlig motivert, men det som hindrer motivasjonen min mest er skader og sånt. Når du er skadet så får du sånn tilbakeslag, og jeg synes ikke de har den oppfølgingen i en skadeperiode, som de kanskje burde. Ehm, Jeg føler at oppfølgingen i en sånn fysio styrke team var helt sånn som den burde. Hadde det å trene med a-laget noen påvirkning på motivasjonen? Jeg føler ikke det har gjort noe med min motivasjon (trene med a-laget). Jeg føler det har masse mer med selvtillit og mestringfølelse å gjøre. For jeg føler ikke jeg må jobbe hardere når jeg trener med a-laget. Det gir heller en mer sånn bekreftelse på at det man har gjort er bra».</p>
Spiller 9	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Ja altså, jeg vil si jeg var veldig motivert hele veien, men eh, eller skal vi se, nei jeg var egentlig motivert hele veien. Naturligvis var det perioder som man var mer motivert, men det varierte etter hvordan det gikk i forhold til prestasjonene på banen».</p>
Spiller 10	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Jeg hadde mye opp og ned i motivasjon egentlig. Det handlet mye om hvordan man presterte og hvordan man ble ivaretatt egentlig. Det var som jeg sa, jeg følte litt når man var ute i kulden, så var man nesten litt ute i kulden, og da var det ikke så mye oppfølging som jeg sa, og det var litt tøffere rett og slett. Jeg vurderte aldri å gi meg, det var ikke der, men ja, mye opp og ned i motivasjon. Også var det en periode sisteåret der jeg følte jeg ikke var nært å få kontrakt, da var det ned i motivasjon. Så hadde jeg en god samling, så fikk jeg trene med a-laget så mot slutten var motivasjonen opp. Så det var mest på banen det som styrte motivasjonen».</p>
Spiller 11	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Ja det var endringer. Hva som spilte inn, jeg tror det hadde mye med følelsen av å bli sett og følelsen av å kunne, kunne, ja vite hvis du gjorde en god prestasjon så ble det sett. At det faktisk var reelle muligheter da å få minutter på laget eller trent med a-laget. Det som kunne opprettholdt motivasjonen var typ tydelighet fra trenerteamet, av og til følte det det gikk litt sånn på «gefylen». Hvis ting hadde vært mer tydeligere hadde det skapt en trygghet og motivasjon».</p>
Spiller 12	<p>Var det noen endringer i motivasjonen, og hva styrte det?</p> <p>«Ja, jeg kom inn første året og var veldig, veldig motivert. Hadde prestert godt i forkant og presterte godt når jeg var på akademiet i starten, men så var jeg litt frustrert andreåret når jeg ikke spilte like mye som jeg mente jeg fortjente. Og når jeg så andre som spilte foran meg, som ja, ikke var bedre enn meg. Også igjen 3.året var jeg motivert og spilte mye. Spilte bra og fikk masse lovnader om at jeg burde vært oppe med a-laget og trent, men på grunn av Covid så gikk det dessverre ikke. Vi hadde et godt år med laget 3.året, så det synes jeg var det artigste året på akademiet».</p>

Skader er også en faktor som gjorde at en del av spillerne i denne studien ikke så verdien i å legge ned arbeidet som krevdes for å bli skadefri, og deretter fortsette karrieren i en breddeklubb. Dette er tidligere vist å være vanlige faktorer som forårsaker uforventete og tidlige karriereavslutninger (Alfermann, 2007; Erpic et al., 2002; Stambulova 1994). Slike karriereavslutninger kan ofte være traumatiserende for spillere i tiden etterpå, men det er ikke

tilfelle i dette tilfelle. Selv om spillerne skulle ønske de ikke var blitt plaget med skader, føler de at tiden på akademiet har vært en positiv opplevelse og har flere positive erfaringer de tar med seg videre enn negative. Dette var for at de følte seg sett og inkludert på akademiet, noe som også gjelder for de fleste spillerne som deltok. Alle hadde hatt en god opplevelse av tiden på akademiet, noe som tyder på at et godt og inkluderende miljø. Som er viktig for at man ikke skal sitte igjen med noen traumatiske opplevelser i ettertid (Book Jr et al., 2021).

Motivasjon og selvtillit er to faktorer som i denne studien spillerne opplevde ble påvirket av gode prestasjoner og treningshverdagen (Mills et al, 2012; Stamatelopoulou, 2018). Å få trene med a-laget gjorde spillerne mer motivert og fikk en bekreftelse på at prestasjonene var gode (Loko, 1994). Et interessant funn var at alle spillerne opplevde at treningshverdagen ikke var god nok det siste året. Dette var også med på å påvirke motivasjonen, bare i negativ favør. Spiller 8 uttalte følgende om situasjonen rundt treningshverdagen det siste året:

«Men sisteåret for oss eldste, var det helt krise egentlig. For å si det pent. Det siste halvåret hadde de som var 3 år yngre også begynt, så da var det jo for oss ikke noe særlig. Ble også puttet veldig mye ansvar på oss for å holde det oppe».

Dette kan nok ha innvirkning på videre karriere, da siste året på akademiet er et viktig år før man skal gjennomføre det som regnes som den mest krevende karriereovergangen fra junior-seniornivå (Richardson, 2016; Stambulova, 2016). Å oppleve nedsatt motivasjon i forkant av en slik overgang er nok ikke optimalt, og burde forebygges.

Dette med kontrastene i treningshverdagen fra det første til det siste året på akademiet er oppsiktsvekkende. Ikke at det er så stor forskjell på første- og sisteårs juniorer, men at det oppleves som en «helt krise» (spiller 8) treningshverdag for de eldste. Ser man på flytsonemodellen (Stamatelopoulou, 2018), der det er viktig at utfordringene matcher ferdighetene for utvikling, kan dette tyde på at juniorene på akademiet som ikke trener med a-laget har en for dårlig treningshverdag det siste året. Noe som igjen påvirker motivasjonen og utviklingen i det som for mange er et veldig viktig år. Dette er det nok med på å gjøre en overgang opp på seniornivå enda mer krevende med svekket motivasjon.

Tro på egne ferdigheter gjennom selvtillit, håndtere tilbakeslag (skader, ikke trene med a-laget), hele tiden se positivt på utfordringene du møter (positive holdninger) og håndtering av press (trene med a-laget) er alle egenskaper som bidrar til å øke motstandsdyktigheten til juniorspillere (Mills et al., 2012). Her er det også forskjeller hos spillerne som deltok i studien. Vi ser spillere som opplever lengre skadeavbrekk ikke orker å holde på videre fordi de føler de ikke får nok igjen. Så varierer det selvfølgelig fra hvordan skade man har og hyppigheten på skader og sykdom. Samtidig opplevde spiller 6 å bli skadet siste året på akademiet å så på det

«som en mulighet til å trene enda hardere i gymmen, slik at jeg kom sterkere tilbake». Dette er en spiller som håndterte overgangen fra junior-senior på tross av opplevelsen av en skade midt i siste året på akademiet. Så her ser man viktigheten av det å kunne stå i motgang for å komme styrket ut av det på andre siden (Englert & Bertrams; Furley et al., 2013; Mills et al., 2012).

4.1.3 Miljøet rundt påvirker karriereovergangen

Informant	Sitat
Spiller 3	Hvordan opplever du folk prate om det å spille i en breddeklubb etter å ha vært på akademiet? «Men jeg tror også det er det du hører fra andre som ikke skjønner systemet der. Det har jeg hørt fra kompiser i all tid. Som «hva skjedde med deg» og «du var jo hot» og alt det der, «hvorfor gidder du å holde på lengre?». Og det er jo litt sånn at når du går på akademiet så tenker folk utenom at «han skal bli proff» også får du ikke noe kontrakt eller mulighet i klubben, så får du kompiser, familie og bekjente som liksom du får de spørsmålene hele tiden. «Hva skjedde med deg, hvorfor ble du ikke proff? Betale så mye penger også spiller du på nivå 5».
Spiller 4	Var det noen endringer i motivasjon, og hva påvirket den? «Man ble jo eldre og så de andre kompiserne dine utenfor akademiet dra på byen og kose seg, så da fikk man en smak på det livet også, mye som skjedde utenom fotballen som gjorde at man ikke var like motivert lengre.» Hvordan var det å få beskjed at det ikke ble noen videre kontrakt? «Det var jo tungt, det var jo det. Men det var litt forventet. Så er jeg er veldig glad i å dra på tur, så da var det bare å legge bort fotballen og dra på tur med en kompis å kose seg i stedet.»
Spiller 5	Var det noe endringer i motivasjon, og hva påvirket den? «Det var jo det, man så kompiser ha tid til andre ting, mens man selv hele tiden måtte trene, eller være klar til kamp og sånt. I tillegg kjente man på et lite press fra familien om det var verdt å bruke all den tiden på det. Så det kjente man jo selvfølgelig på. Er ikke familien like interessert i fotball som du? Nja, eller, de syns kanskje det er ting som er viktigere å gjøre. Pappa liker fotball, men mamma har aldri vært så interessert.»
Spiller 12	Hvordan var det å skulle ha en ny hverdag i en bredde/halv-profesjonell klubb? «Jeg så for meg at det kom til å gå fint egentlig. Det er jo bare at man bytter ut skolebiten med jobb egentlig. Og nei, jeg var ganske sånn klar på at jeg skulle prøve noe på nivå 3 og ikke bare fortsette helt på breddenivå.»
Spiller 13	Hva var dine delmål når du startet på akademiet? «Jeg husker jeg diskuterte det med pappa, og det første målet var å skulle spille seg til fast plass på akademilaget å bli en viktig brikke der. Diskuterer du mye med faren din rundt fotballen? Ja, vi snakker vel nesten hver dag stort sett.
Spiller 14	Føler du at det er noe annet du har lyst å si i forbindelse med det vi nettopp har diskutert? «Jeg vet ikke om det er så relevant, men for å være ærlig så føler jeg litt press. Ikke at mamma og pappa har gitt meg noe press, men det at det koster penger, det er noe jeg har tenkt ofte på at det skaper et unødvendig press. Det er liksom sånn at skal du være god å spille på akademiet så må ikke bare du, men også familien ofre noe. At de kunne ikke dra på ferie dit de ønsket bare for de måtte betale for at jeg skulle være på akademiet. Det er noe som fortsatt henger med meg.»

En annen faktor er miljøet rundt, der familie og venner er sentrale faktorer som kan påvirke i begge retninger. I denne oppgaven kom det frem at spillere som opplevde støttende foreldre, både i form av mental støtte og som sparringspartnere, men også økonomisk støtte, bidrar til at spillere lykkes med overgangen fra junior-seniornivå. Samtidig har både familie og venner som ikke ser verdien av å fortsette videre satsing, i tillegg til fristelsen av å gjøre andre

ting, bidratt til at spillere velger andre retninger, og kanskje bare har fotballen som en aktivitet på siden av for eksempel jobb eller studier. Noe som også blir forklart som vanlige fenomener (Mills et al., 2012; Reeves et al., 2009; Williams et al., 2020). Hvordan tiltak som kan gjøre miljøet rundt mer forståelig og støttende, eller andre veier mindre attraktive, er nok vanskelig å komme på. Her kan det være at spillerne selv, men også trenerne, burde være mer åpne om betydningen det har for spilleren. Spesielt med foreldrene da de står spillerne nærmest og i de fleste tilfeller har en dialog med både spiller og trener. Spillerne som er i akademiet, har investert store deler av livet sitt på og lykkes med idretten, noe som er tungt å gi slipp på. Dermed burde de oppleve støtte fra de nærmeste i miljøet rundt dem (Blakelock, 2016).

Ser man på modellene for karriereoverganger er det mange likheter med situasjonen spillerne i denne oppgaven finner seg i (Alfermann & Stambulova, 2007; Alfermann & Lavalley, 2004). Det er en kombinasjon av hendelser og oppfattelser utøverne går gjennom. Da målet til alle som startet på akademiet var å bli en del av a-laget, kan man si at alle spillerne som er med i denne studien mislyktes med å imøtekomme kravene og takle barrierene som krevdes for å lykkes med den planlagte overgangen. Så handler det om at de som lykkes i større grad bruker resursene de har tilgjengelige rundt seg bedre, i tillegg har større tilgang til resurser som i dette tilfelle er sosial og økonomisk støtte. Begge disse resursene har positiv effekt på å lykkes med en karriereovergang (Alfermann & Stambulova, 2007; Stambulova, 2000; Stambulova, 2003). Her ser man tydelig et eksempel på at slike resurser er viktige for å håndtere overgangsbarrierene de opplever i form av motivasjonssvikt og fristelsen for å gjøre andre ting som ikke krever like mye som det gjør å satse på en fotballkarriere.

4.2 Hva kjennetegner de som lykkes

Vi skal i denne delen analysere resultatene opp mot temaene som omhandler kjennetegn ved de spillerne som lykkes med overgangen fra junior-seniornivå og inn i en breddeklubb. I tillegg skal man se på effekten av hva et tidlig møte med seniornivået har gjort for spillerne i denne oppgaven.

4.2.1 Forskjellig innstilling

Informant	Sitat
Spiller 4	Så når du skjønnte det ikke ble noen kontrakt med a-laget da mistet du motivasjonen? «Men jeg tror kanskje det at man ikke hadde den der «indre driven» når man gikk in på akademiet at det å få den starten der da, selv om det gikk opp når man begynte, at det å få den starten kanskje gjorde det litt vanskelig da. At det var en grop jeg aldri helt kom meg ut av. Også har jeg spilt mye på talent, i hvert fall i starten av karrieren, også når du kommer på juniornivå og ser folk tar deg igjen og du ikke helt får den progresjonen du ønsker og, så er liksom det med på å gjøre at du mister motivasjon, og jeg så ikke på det som motivasjon til å drive på med det, å bruke så mange timer på det som det krevdes. Det var andre som jobbet mye hardere enn meg og jeg så liksom hvor mye det krevde da. Og da mistet jeg jo litt sånn gleden, litt gleden av å spille, som liksom er litt viktig når man skal spille fotball, og alt annet man skal drive med».
Spiller 6	Er du fortsatt like motivert til å spille fotball? «Eh, ja altså jeg er kanskje ikke der jeg har drømt om med fotballen, men jeg føler fortsatt at jeg har en iver om og en glede med å drive på. Jeg føler at når jeg gikk på akademiet lærte jeg å like og trene hardt og best mulig. Og ehm, dette har jeg tatt med meg videre. Motivasjonen for fotball tror jeg at jeg hadde hatt uansett, om jeg hadde gått på akademiet eller en annen plass».
Spiller 7	Hvordan ser du på det å fortsette med fotballen i en breddeklubb? «Nei eh, jeg gleder meg egentlig. Jeg gleder meg bare til å få spilt litt, ja førstelagsfotball. Det er jo det bare at man elsker jo bare å spille fotball. Det er jo det, det er det jeg har lyst å gjøre en god del år fremover. Klarer liksom ikke se for meg en hverdag uten å spille fotball. Jeg vet da f** hva jeg skulle gjort da egentlig. Nei, jeg tror jeg fortsatt kommer til å spille fotball til jeg blir gammel. Jeg føler nå at jeg kommer til å være like seriøs sånn at jeg kan spille, hvis jeg ikke klarer eliteserien eller OBOS, at jeg hvert fall kan spille på nivå 3. Det er tilstrekkelig til å kunne fortsette, og jeg vil alltid prøve å komme meg opp et nivå. Når man er yngre så ser man ganske svart-hvitt på det, hvis man ikke klarer det nå når man er en 16-17 å komme seg opp på et eliteserielag, så er man ferdig liksom. Men man kan spille til man er 24-26 og fortsatt være aktuell for bedre klubber».
Spiller 9	Er du tilfreds med der du er nå og tiden etter akademiet? «Jeg er tilfreds med tiden i ettertid, det vil jeg si. Men det har jo som sagt med det om å ha ansvar for egen læring på akademiet passet bra for meg. Så det at jeg har en hverdag der jeg styrer selv, det passer meg ganske godt. Det skal sies at det er egentlig litt rart. For et år siden på denne tiden så vurderte jeg ganske sterkt å legge opp, og da hadde jeg to uker hvor jeg sa at nå gir jeg helt opp. Og da savnet jeg veldig å være på trening, jeg savnet hverdagen, jeg savnet kampene, og jeg savnet egentlig hele pakken. Så til tross for det, så er jeg egentlig veldig motivert. Så motivasjonen bygger både på prestasjoner, men også at det er en så stor del av livet. Og jeg legger fortsatt mye i fotballen».
Spiller 10	Hva var det som gjorde at du valgte å gi deg etter en sesong på seniornivå? «Jeg hadde en veldig god sesong personlig, men så rykket vi ned. Så pratet jeg litt med en klubb på nivå 2 og et par klubber på nivå 3, men det ble liksom ingen ting ut av. Så da kjente jeg at det å måtte gå ned et nivå til nivå 4 og være like seriøs var ikke noe særlig. Så da følte jeg veien ble veldig lang. Så da orket jeg ikke mer. Det var også det å kjenne på at man nesten kunne ta steget opp til nivå 2, men så ble det heller et steg ned og det var demotiverende».
Spiller 11	Var det noen endring i målene etter tiden på akademiet? «Målene endret seg kanskje litt, med at dem senket seg litt. Da var jeg ikke en av de beste, da var jeg i en posisjon hvor jeg kanskje kunne kjempe meg inn her, eller kjempe meg inn i en 2.div klubb. Da var jeg 19 og da var det mer å stabilisere seg på seniornivå i stedet for de kvantesprangene man hadde håpet på, på akademiet. Også når jeg ble syk prøvde jeg å holde målet å komme tilbake, men når det var gått et halvt år til 8-10 måneder så skjønnte jeg at den veien var langt. Da var målet å enten spille fotball eller ikke gjøre det. Og da fant jeg ut at man heller burde prioritere andre ting, som å få seg en utdanning».

Spillerne som går ut av akademiet har nok relativt like fysiske forutsetninger. Her er det selvfølgelig noen forskjeller, men det som nok er den største forskjellen for de spillerne som lykkes med overgangen fra junior-seniornivå, og de som ikke lykkes, er de mentale egenskapene. Dette stemmer også med det som ble fortalt av Abbott & Collins (2004), om at mentale egenskaper er det som avgjør om man presterer over lengre tid i sin idrett. De spillerne som lykkes har, i motsetning til de andre, håndtert utfordringene og barrierene som ofte oppstår under en karriereovergang (Alfermann & Stambulova, 2007). Så varierer selvfølgelig graden og hvilke utfordringer man møter, som også spiller inn på sannsynligheten for og lykkes.

Alle spillerne som deltok i studien opplevde en ikke-normativovergang da de måtte finne seg en ny klubb etter tiden på akademiet da det ikke ble noen kontrakt videre i klubben (Wyllemann & Lavalley, 2004). For de fleste spillerne var dette en kjedelig beskjed å få, og det ble håndtert ulikt blant spillerne. Kjennetegnet som det var tydeligst forskjell på hos spillere som lykkes med overgangen, og de som ikke lykkes, var den indre motivasjonen. Spillerne som lykkes var fortsatt motiverte til å legge ned arbeidet som krevdes, men de som ikke lykkes fant større verdi i andre aktiviteter. Dette forteller Toering & Jordet (2015) som vanlige kjennetegn hos spillere. Trenerne og lederne som deltok hadde samme oppfatning av spillerne som lykkes. De var helt tydelig på at de spillerne som nådde lengst, var de spillerne som viste slike psykologiske egenskaper. Dette er psykologiske egenskaper som kanskje burde kartlegges ved seleksjonen inn til akademiet.

4.2.2 Ansvaret ligger hos spillerne

Informant	Sitat
Trener/leder 1	Hvor viktig mener du din rolle som trener er? «Veldig viktig, trenerens kvalitet har mye å si for utviklingen til spillerne. Mange andre faktorer som spiller inn og da er det viktig å ha en person som passer på at alle disse tingene gjøres riktig. I tillegg til at man lager gode. Samtidig er det jo spilleren som må legge ned det som trengs med tanke på trening, restitusjon, mat og søvn. Også må jo spillerne ta til seg de tilbakemeldingene man gir. Det hjelper ikke å ha 30 minutter med videomøte med en spiller, også går han ut og gjør noe helt annet på feltet. Men man merker det på spillerne som har mulighet til å bli god eller ikke. Samtidig er rollen min som trener viktig».
Trener/leder 2	Hvor mye ansvar mener du ligger hos spillerne for å lykkes? «Nesten det meste. Vi legger til rette, vi stimulerer, vi skal hjelpe, men hoveddelen ligger hos spilleren selv. Og der er det jo veldig mange som knekker disse kodene på ulike tidspunkt. Du kan ha noe som kommer inn som ikke er motivert i det hele og store, men som plutselig kvikner til i løpet av de tre årene. Da har man jo en modenhet i dem. Eller andre at noen er kjempemotivert i starten, men så ser de at jeg er langt unna et a-lag også finner de ut at det ikke er noen for dem».
Trener/leder 3	Hvor mye ansvar mener du ligger hos spillerne for å lykkes? «Ganske mye, og mer etter hvert jo eldre de blir. Klubben sitt ansvar er jo å skape så gode rammer som mulig, legge til rette, skape og støtte også vil det alltid være at de rammen og den støtten man gir spillerne vil aldri være nok. Så uten en ganske sterk indre motivasjon som spiller for å nå så langt man kan, så ligger nok det største ansvaret hos spillerne. Men likevel har klubben et ansvar at ramme faktorene er så gode de kan hele tiden».
Trener/leder 4	Hvor mye ansvar mener du ligger hos spillerne for å lykkes? «For å si det sånn, de som blir best, blir god uansett hvem du har som trener. Det er min filosofi, og det går ikke på at jeg ikke skal være dyktig, eller ikke legge til rette. Det går ut på at dem som har de beste forutsetningene for å bli god, har den største indre motivasjonen og tålmodighet til å stå i ting over tid vil få betalt. Uansett om det er en «pappatrener» eller andre, det har ikke noe å si, dem kommer til å bli best. Men så tror jeg likevel vi trenere kan være med å påvirke dem i en riktig retning, og være veldig fin for dem slik samfunnet er i dag».

Svarene fra trenerne/lederne er ganske samstemte. Hovedansvaret for å bli best mulig ligger hos spillerne selv. Trenerne og klubben skal legge til grunn best mulige rammebetingelse og oppfølging for at spillerne skal ha det best mulige utgangspunktet for å bli bedre fotballspillere og lykkes med å nå egne mål. Samtidig presiserer de at det er spilleren selv som må legge ned arbeidet, både på og utenfor banen, som kreves for og lykkes (Gangsø et al., 2017). I tillegg nevnes egenskapene indre motivasjon og motstandsdyktighet som viktige for spillere som lykkes (Englert & Bertrams, 2012; Fureley et al., 2013; Mills et al., 2012). Her kommenteres det også at dette varierer etter alderen hos spillerne, og at det blir viktigere jo eldre man blir. I tillegg kommer det frem at trenerne/lederne også er støttespillere for at tingene utenfor det som skjer på felt er på plass. At deres kunnskaper er med på å gjøre spillerne bevisste på jobben som må gjøres for og lykkes, også hvordan og hvorfor man skal gjøre disse tingene.

Gode rammebetingelser i form av tilgang på gode trenere, fasiliteter og faglig kompetanse er viktige faktorer som påvirker utviklingen til spillerne (Mills et al., 2012). Dette

virker trenerne/lederne på akademiet veldig bevisst på, og utfra rammebetingelsene som er på akademiet, gjøres det en god jobb for at spillerne skal ha det best mulige miljøet å utvikle seg. Så er det helt sikkert potensiale for forbedring, men totalt sett er det ikke noe å utsette på dette. I tillegg ser man trenerne er med å bevisstgjøre spillerne på hva som kreves for å lykkes, noe som også er viktig når man skal ta steget videre fra junior-seniornivå (Morris et al., 2017).

Man ser også at trenerne/lederne kjenner igjen mange av egenskapene som er viktige hos spillere som lykkes. Dette er egenskaper som er nevnt tidligere kjennetegner de som lykkes, motstandsdyktighet, dedikasjon, selvkontroll og indre motivasjon (Ericsson et al., 1993; Mills et al., 2012; Toering & Jordet, 2015). Dette er med på å styrke opp om hvilke egenskaper som er viktige for at en spiller skal lykkes med overgangen fra junior-seniornivå. Samtidig gir det trenere og ledere i akademiet en tydelig pekepinn på hvilke egenskaper de burde utvikle hos spillerne, samt hva de skal se etter i en eventuell rekrutteringsprosess.

4.2.3 For høyt selvbilde av å gå på akademiet

Informant	Sitat
Spiller 1	Hvordan er synet på miljøene i breddeklubben innad hos spillerne på akademiet? «Det ble egentlig sett ned på. De spillerne som var der, ble ikke sett på folk som ønsket å satse fotball. At det liksom bare var kompisar som spilte for moro skyld. Og man trappet ned om man måtte gå der. Det var sånn at om drar man til en 2.div klubb, så må man raskest mulig videre, for her kan ikke jeg være lenge».
Spiller 6	Hvordan er synet på miljøene i breddeklubben innad hos spillerne på akademiet? «Jeg følte at det ble sett veldig ned på. Spesielt nivå 4. Og at spillere som kommer fra akademiet føler de er bedre enn de er, fordi de kommer fra akademiet og ikke vært i en breddeklubb. Jeg følte at når vi gikk der, så tenkte vi det. Når jeg var på lån, så opplevde jeg at det ikke var som vi tenkte, men at nivået var høyere enn det man trodde når man var inne i akademiboblen. Jeg føler at man blir lukket inn i miljøet som er der på akademiet».
Spiller 11	Hvordan er synet på miljøene i breddeklubben innad hos spillerne på akademiet? «Ehm, folk var åpen for det. Mot slutten hvert fall. I starten var folk sånn alt eller ingen ting på a-laget. Men etter hvert hentet nok realiteten folk. For min del var det alltid, jeg var alltid en av de mest realistiske, mens andre tenkte nok at de kom til å dominere på nivå 3 liksom. Jeg hadde aldri den der urealistiske selvtilliten, kanskje litt for lite».
Spiller 13	Hvordan er synet på miljøene i breddeklubben innad hos spillerne på akademiet? «Jeg, eller, tror ikke det ble sett på som veldig bra. Jeg følte hvert fall ikke det. Man måtte jo sånn sett gå dit, men det føltes nok litt som et steg ned til nivå 4. Nivå 3 ble nok sett på som et steg opp, synes jeg».
Trener/leder 2	Hvordan opplever du spillerne ser på nivået deres opp mot nivå 3 eller 4? «Jeg tror nok av mange av de som går ut fra vårt akademi ikke har det mest justerte bilde av egne ferdigheter. Det er nok noen som får seg en overraskelse over at «jeg skal inn også er jeg for god for 3.div siden jeg har vært gjennom akademiet her», og sånn er det nok ikke for alle. Og de tingene her som du har med resurs biten, du har egen kantine, du har eget styrkerom og det er jo ikke alle klubbene som har det. Det er veldig fort å dra her fra, også nøkker det litt i hamstring på trening også skal du ha fysio. Da er det mer «Ja fint det, du får ringe noen» eller «kjenner du noen?».
Trener/leder 4	Hvordan opplever du spillerne ser på nivået deres opp mot nivå 3 eller 4? «Jeg føler litt sånn at det er for mange som har høye tanker om seg selv. Det er mitt utgangspunkt, noe som kan være en styrke og en svakhet. Men det er jo veldig mange som går på akademiet, som er har vært veldig god i de miljøene de har vært i, kommer hit og tror dem er veldig god, også får de seg en nedtur. Også tror jeg de ser litt ned på de miljøene rundt, men får seg en «reality check» når de er i de miljøene. Om det er på nivå 3 eller 4. For de er gode og det trenes godt i de miljøene. Vi har hatt noen interessante caser der vi hadde et godt kull. Der mange har valgt å gå til nivå 3. 6 spillere gikk til nivå 3, der jeg kanskje skulle sett at noen gikk til nivå 4. For et topplag, men valgte den veien. Om det er riktig for dem, hvem vet».

Andre kjennetegn for spillerne som lyktes med overgangen fra junior-seniornivå er et mer virkelighetsorientert selvbilde og selvinnsikt (Toering & Jordet, 2015). Dette kommer frem fra både spillere og trenere som fortalte at det var et høyt selvbilde med tanke på egne ferdigheter, som kunne få seg en realitetssjekk i møte med andre miljøer. Spillerne med større selvinnsikt har bedre forutsetninger for å bli bevisste på hva de kan bli bedre på og hvordan gjøre de endringene (Mills et al., 2012). I tillegg virker det som spillerne ser seg litt blind på fasilitetene og rammene som er på akademiet. Dette er ikke vanlig for lag som spiller på samme nivå som dem. Dette er nok også med å påvirke selvbildet til spillerne.

For at en spiller skal utvikle seg og ta nye steg i karrieren, er det viktig med en forståelse av hvor spilleren er i form av egne ferdigheter, og hva som må forbedres for å oppnå ønsket fremgang (Englert & Bertrams; Mills et al., 2012). Dette gjelder kanskje spesielt spillerne som kommer ut av et eliteakademi, som har levd et noe kunstig liv som toppidrettsutøvere, og har fått en smakebit på hvordan det livet er. Utøvere som har vært gode uansett hvilket miljø de har vært i, men som nå opplever det som kanskje er det største nederlaget så langt i karrieren. Her har nok trenerne på akademiet en oppgave med å male et riktig virkelighetsbilde til spillerne, da trenerne har en sentral rolle i overgangen fra junior-seniornivå (Morris et al., 2017; Englert & Bertrams, 2012). Om ikke spillerne bevisstgjøres på hvilke barrierer som må brytes, og hva som kreves for å bryte dem, er sjansene mindre for å lykkes med en karriereovergang (Alfermann & Stambulova, 2007; Stambulova 2000; Stambulova, 2003).

4.2.4 Effekten av et møte med seniornivå

Informant	Sitat
Spiller 1	<p>Hvordan var det året du var på utlån til en seniorklubb?</p> <p>«Jeg synes det var godt med en ny start. Det er jo klart at det var en overgang å gå fra en eliteklubb, til en klubb der det var litt, hva skal man si, litt mer bredde over det hele. Samtidig ble jeg motivert av å jobbe utenom en eliteklubb. «Slå litt tilbake» på egenhånd. Den største overgangen var at de trente klokken 16, og de som kom på trening kom rett fra jobb eller skole, og var ikke alltid like motivert til å være der som meg. Men perioden min på lån hjalp på når man skulle finne seg ny klubb etter akademiet. Da visste man liksom mer hva man gikk til og sånn. I tillegg fikk jeg spille kamper for et a-lag. Du merket at kampene betydde der mer enn de gjorde på akademiet».</p>
Spiller 4	<p>Hadde det vært aktuelt med et utlån siste året til en seniorklubb, når du kjente motivasjonen på akademiet var litt varierende?</p> <p>«Jeg fikk siste året et tilbud fra nivå 3 om å spille for dem. Klubben sa nei til det, men jeg var interessert i det. Jeg ville spille litt sånn seniorfotball på et seniorlag, og jeg hadde lyst å prøve meg på nivå 3. Men det fikk jeg nei fra klubben da, og de ga ikke heller noen grunn til det. Så jeg kalte selv inn til møte for å høre hvorfor jeg ikke fikk dra på lån. Da burde det være en grunn, og nesten vente en kontrakt på meg. Men det fikk jeg ikke, og jeg ble nesten holdt igjen i og med at jeg gikk på siste året for at laget skulle gjøre det best mulig. Så da var liksom laget i fokus og ikke meg som spiller, det husker jeg var litt skuffende. Og det og var kanskje med på å gjøre at motivasjonen droppet litt. For jeg tror på det tidspunktet hadde det vært positivt med et nytt lag og nye lagkamerater, og få inn litt sånne nye impulser. For da husker jeg det var litt tungt å få inn 2 nye kull som var yngre enn deg, og da var liksom ikke nivået skyhøyt på trening i mine øyne».</p>
Spiller 6	<p>Hvordan var det året du var på utlån til en seniorklubb?</p> <p>«Jeg følte at, det på en måte ga et nytt liv eh..., til min fotballreise. Å få føle på den laggreien mer på lån i et seniorlag. Også ga det meg en mer, litt ekstra da det var barndomsklubben min jeg var på lån hos. Jeg fikk tilbud fra klubben å komme tilbake siste året på akademiet, men akademiet ville ha meg. Jeg fikk beskjed om at jeg skulle kjempe om en a-kontrakt. Og jeg følte jeg hadde en legit mulighet til å få det, men jeg var ikke veldig involvert i prosessen. Så det ble liksom ikke sett i at laget som ønsket meg var på et nivå over, og det kunne vært best for min utvikling».</p>
Spiller 14	<p>Hvordan var det året du var på utlån til en seniorklubb?</p> <p>«Det var et sjokk i starten første tiden på utlån til en klubb på nivå 3. For på akademiet så var det veldig sånn konkurransemiljø der alle sammen trente hardt for å få spille og bli bedre. Så kom jeg hit hvor det var veldig slapt, så først tenkte jeg at her kan ikke jeg være. Men man lærte seg jo at det var sånn det var da, så man innstilte seg til det, men prøvde å holde seg til den kulturen man hadde. Å legge ned jobben i treningshverdagen og sånt».</p>
Trener/ leder 3	<p>Hvordan vil du sammenligne forskjellen på nivået på akademiet og klubben du nå er i på nivå 4?</p> <p>«Treningsnivået er ofte høyere på akademiet enn det vil være på et nivå 4 lag. Det går på deres motivasjon på å trene og bli toppspillere. Også snur det litt inn mot kamp, der kampen er viktigere for en seniorspiller på nivå 4 enn en spiller på akademiet. Der er det mer et utviklingsperspektiv. Nivået er ganske likt, men forskjell er på det tekniske og det fysiske. Også tror jeg de fleste spillerne ikke kjenner til hvordan det er i de andre miljøene. De har rett og slett ikke kunnskaper nok om det som gjøres i lokalmiljøet rundt dem». Kunne det vært god læring og kjent på seniornivået mens en spiller er en del av akademiet? «Det tro jeg absolutt. Jeg tror det kunne vært interessant og testet ut ulike hospiteringsordninger. Ikke bare med de som er lengst unna a-laget, men med de som er nærmest også. Og tidligere prøve med treninger ut i andre klubber. Jeg tror det kan være nyttig». Det kan kanskje være viktig å få kjent litt på den viktigheten av å konkurrere som senior og det fellesskapet det medfører? «Ja, absolutt. Men samtidig er det absolutt alfa og mega for akademiet å berge laget på nivå 4. For å ha en god nok kamparena til spillerne på akademiet. Så man kan ikke sende alle på utlån».</p>

Et annet interessant funn i denne oppgaven er at alle spillerne som har vært på lån i en seniorklubb forteller at dette var med på å gjøre overgangen fra junior-seniornivå enklere. De fortalte at det var en tilvenningsperiode i starten, men at det ikke gikk lang tid før de hadde tilvent seg livet og hverdagen i en slik klubb. En av de største forskjellene de opplevde var det økte fokuset og felles målet på å lykkes i lag fremfor og bare skulle utvikle seg som enkeltspiller. I disse miljøene var kampene det viktigste, og det var en felles enighet om det. Denne lagfølelsen opplevde de som veldig fin å kjenne på. Dette treffer det som ble beskrevet av Morris et al. (2017) om at spillere som kommer inn i et seniormiljø opplever en form for kameratskap som gjør overgangen til miljøet lettere. For spillerne på akademiet som var på utlån fikk de kunnskap og kjennskap til disse miljøene, i tillegg, og kanskje viktigst av alt, fikk de skapt relasjoner til personene som var i miljøene. Når det skapes gode relasjoner og man får positive oppfatninger om hvordan noe er, vil det være enklere å lykkes med i fremtiden. Noe man ser tydelige eksempler på at utlån til seniorklubber her gjør for spillere på akademiet. Man så også spillere som ikke fikk dra på lån, men som heller måtte bli værende for å bidra på akademilaget, miste motivasjonen. Noe som er skadelig for uansett spiller (Mills et al., 2012).

At det å få en innsikt i miljøet, nivået og hva som kreves for å lykkes på seniornivå har en positiv påvirkning på overgangen fra junior-senior, støttes opp av Morris et al. (2017). Her ble det forklart at utøvere er mer positive til å lykkes med overgangen fra junior-seniornivå når de har sett hva overgangen innebærer og hva som kreves. Dette stemmer også med hva som er funnet i denne oppgaven. Å få oppleve rammebetingelser og hvordan miljøet var i en seniorklubb var god erfaring for de spillerne som opplevde det i denne studien.

4.3 Klubbens forretningsmodell

Vi skal i denne delen analysere hvordan klubben jobber med rekrutteringen av spillere til akademiet, og hva som er målet med disse spillerne. Dette vil igjen sammenlignes med akademiklassifiseringsmodellen (Olafsen, 2022), og hvordan forretningsmodellen til de fleste norske toppklubber ser ut (Relvas et al., 2010).

4.3.1 Akademiklassifiseringsmodellen er klubbens forretningsmodell

Informant	Sitat
Trener/leder 1	<p>Hvordan jobber klubben med rekruttering av spillere? Prøver å få best mulig oversikt. Ser sonesamlinger og få sett mest mulig kamper. God dialog med personer i alle klubber vi henter spillere fra. For å opprette en god dialog for å potensielt kunne få beskjed om der er noen gode spillere som kan være aktuelle for oss. Samlinger for å få sett spillere. Skal ha et så godt som mulig bilde av spillere når vi henter dem.</p> <p>Hva er klubbens hovedmål med for disse spillerne? Hovedmålet for spillerne som rekrutteres til a-laget for å spille på a-laget og forhåpentligvis salg på slutt. For de resterende er det å fullføre videregående og forhåpentligvis spiller fotball videre.</p> <p>Hva bestemmer om klubben har nådd målene med rekrutteringen? Får vi inn en spiller som vi har veldig troen på skal lykkes også blir ikke vedkommende så god som man hadde trodd, så må vi evaluere jobben som er gjort i forhold til den spilleren. Hva kunne vært gjort annerledes for at vedkommende skulle tatt større steg. Mange faktorer som spiller inn som kanskje ikke vi rår over.</p>
Trener/leder 2	<p>Hvordan jobber klubben med rekruttering av spillere? «Vi har tre hovedpunkter på når du tar inn spillere. Det ene er et stort når du tar inn til G13. Det andre store er inntak til G16 akademiet. Det siste er ikke låst til en tidsgreie, det er mer fritt for om noen har blitt veldig god også passer det for dem og for klubben».</p> <p>Hva er klubbens hovedmål med for disse spillerne? «Målet til akademiet er at vi skal produsere spillere til vårt a-lag også videre til salg ut i Europa. Dette er forretningsmodellen til klubben. Så er det synd å bruke ordet forretning, men det er sånn det er».</p> <p>Hva bestemmer om klubben har nådd målene med rekrutteringen? «Sportsplanen viser at vi skal ha en tropp sammensetning på a-laget på 50 % fra eget akademi. Også er 50 % veldig høyt. Fra tilbakemeldinger fra NTF er det det høyeste målet som er i Eliteserien, og vi ligger på 39 %, og det er også høyt».</p>
Trener/leder 3	<p>Hvordan jobber klubben med rekruttering av spillere? «Det jobbes på en sånn måte at man har mange år tidligere før inntaket på akademiet så har man scoutet de beste spillerne i landsdelen. Da har man opp til 5-10 stk som klubben ønsker å hente som de har tro kan bli elitespillere. Så har man en åpen søknad som spillere kan søke på. Da må man sjekke ut referanser på disse spillerne, og det er alltid noen av disse som kommer inn, men en stor andel av de 10-12 som tas inn er spillere man kjenner til fra før av. Enten på yngre akademi i klubben, eller fra andre klubber i landsdelen som vi har hatt på hospitering tidligere».</p> <p>Hva er klubbens hovedmål med for disse spillerne? Hovedmålet må jo kunne si å være å utvikle noen spillere som blir gode nok på a-laget. Så har du den forretningsmodellen oppi det å få opp så gode unge spillere så tidlig som mulig som slår til at de får en slags markedsverdi som gjør at de også kan selges som gjør at det økonomisk er smart av klubben å drive en slik satsning. Så er det flere andre målsetninger som de som ikke går rett inn i a-laget, det er jo de færreste som gjøre, å utvikle gode spillere som man kan spre ut i landsdelen til de nest beste klubbene og ned i divisjonssystemet. Hvordan gjøres dette? Jeg skal ikke si at det foreliggende ligger noen helt faste rammer, og det er helt sikkert noe som kunne vært gjort bedre, men det er hvert fall ikke uvanlig at en del spillere som har gått på akademiet som går til de klubbene i</p>

	<p><i>nærmiljøet. Også kan du si at det er på eget initiativ eller den andre klubben sitt initiativ, men de vil uansett få spillere som er godt skolert og har gått en god skole».</i></p> <p>Hva bestemmer om klubben har nådd målene med rekrutteringen?</p> <p><i>For noen år siden kom det noe som hete akademiklassifisering der toppklubber oppnår en score og det er jo blant annet på spilletid på egenutviklede spillere, salg på egenutviklede spillere også videre. Etter akademiklassifisering kom får man det ganske svart på hvitt om man, det bare er ord eller i praksis fungerer sånn at det gir resultater.</i></p>
Trener/leder 4	<p>Hvordan jobber klubben med rekruttering av spillere?</p> <p><i>Det har forandret seg med tiden. Jeg tror det er bedre i dag enn når jeg begynte for 10 år siden. Ulike inntaksprosesser. Før synes jeg at da har man brukt en del, man har sett krets, sonekamper og litt kontakt rundt omkring. Så må du søke om en skoleplass. Primær skal alle søke på skolen og gå på akademiet. Nå er det kamper på 12 og 14 år. Så du får mye mer oversikt over spillere. Også har vi mye bedre kontakt med klubbene rundt, og det er nøkkelen her. Vi har en avtale med de aller fleste klubbene rundt, som omhandler om hospitering og forskjellig. Det handler om å være åpen om hva vi gjør, hva vi ønsker med det og hvorfor vi gjør det. Også handler det om å se mange kamper. Også er det veldig vanskelig å vurdere hvordan 12, 13 eller 14 åring som blir god.</i></p> <p>Hva er klubbens hovedmål med for disse spillerne?</p> <p><i>Hovedmålet mitt som trener hvert fall, og det tror jeg det er for klubben og, det er jo at de skal få en god fotballutdanning og bli gode mennesker. Også har jo klubben en tydelig retning på hvordan den skal være levedyktig. Så ønsker jo vi for at ungdom i landsdelen skal få drømmene sine oppfylt her for og så gå videre. Skal vi selge spiller her fra og videre, så gir det en veldig retning på hvor god vi må være på mange forskjellige områder fordi nivået er så høyt der oppe. Men forretningsmodellen vår er at vi skal selge spillere, og det gir oss en tydelig retning på hvordan vi skal følge opp, og det må vi alle strebe etter å bli enda dyktigere enn vi er i dag.</i></p> <p>Hva bestemmer om klubben har nådd målene med rekrutteringen?</p> <p><i>Det blir evaluert. Styret evaluere alle i klubben, også de som jobber på akademiet. Det går på hvor mange egenproduserte spillere er det som spiller, til alder, til spilletid. Så er det jo alltid en diskusjon det der, hva er riktig til hvilken tid. Og vi har hele tiden ting å bli bedre på, men det er ikke dermed sagt at vi ikke gjør mye bra, for det tror jeg vi gjør, men det evalueres jo.</i></p>

Rekrutteringen til akademiet skjer i 3 faser. Første til G13, deretter G16 og uttak som ikke har noen tidskrav, men det dukker opp interessante spillere som har tatt steg andre plasser eller er moden nok for å flytte på seg å starte på akademiet (Relvas et al., 2010; Olafsen, 2022). Samtidig er det gjort en jobb i forkant for å kartlegge nivået på spillerne i hele landsdelen, og det jobbes også inn mot klubb for å stifte gode relasjoner og være i forkant av konkurrentene for å sikre seg de beste spillerne i klubbene rundt (Loko, 1994). Her presiseres det at det er blitt et større fokus på å skape en god relasjon med klubbene rundt enn hva det har vært gjort tidligere, og kanskje se på tiltak som kan heve nivået på miljøene rundt. I tillegg forklarer de at det er økt fokus på å få hele profilen til spilleren, og ikke bare se på de fysiske og sportslige ferdighetene (Abbott & Collins, 2004). De innrømmer også at en slik prosess er vanskelig når den gjøres så lavt som ned i 12 årsalderen (Johansson, 2010; Pearson et al., 2006).

Hovedmålet for disse spillerne, og det som beskrives som klubbens egen forretningsmodell, er å produsere spillere til eget a-lag for å selge spillere ut i Europa (Relvas et al., 2010). Dette er helt avgjørende for klubbens drift og satsing på elitenivå. I tillegg ligger det en form for delmål som omhandler å utvikle spillere som skal bidra i klubbene og miljøene

i landsdelen. Her virker det som det ikke er noen fast plan for hvordan det jobbes for å få disse spillerne ut til andre klubber, men det er en prosess når de er på siste året hvor klubben tar kontakt med andre klubber. Her er også trenerne tydelige på at det kunne vært gjort en bedre jobb fra klubbens side.

Vurderingsprosessen for om klubben når målene de har satt seg med tanke på spillerrekrutteringen skjer ved intern diskusjon, evaluering fra styret og tallene over spillere som når opp til a-laget. Her ser man målsetningen for klubben er på 50 % av egenproduserte spillere, hvor de ligger på 39 %, noe som er høyt på nasjonal standard sammenlignet med de andre eliteklubbene. Her kommer det også frem at akademiklassifiseringsmodellen brukes for å få svarene svart på hvitt for hvor god jobb klubben gjøre i rekruttering og utvikling av spillere (Olafsen, 2022).

Prosessen som klubben bruker i rekrutteringen er helt i takt med hva Loko (1994) forklarer, med at prosessen foregår over flere år før man selekterer. Dette er for å få med enda flere punkter som biologiske karakteristika og fysisk og psykisk utvikling. Dette ser man også det er økt fokus på i seleksjonsprosessen, men som klubben også innrømmer er i utvikling og kan bli bedre. Samtidig er det i hovedsak gjennom observasjoner av spillerne seleksjon foregår, og Abbott og Collins (2004) påpeker at psykologiske faktorer verdsettes i det praktiske feltet innen fotball, men brukes lite i forbindelse med talentsleksjon. Dermed må man fortsatt stille spørsmål til hvor god prosessen er, spesielt med tanke på at klubben selekterer spillere ned i 12 årsalderen.

Gjennom intervjuprosessen kom det frem at klubben jobber med utgangspunkt i akademiklassifiseringsmodellen når de selekterer og utvikler talenter (Olafsen, 2022). Hele prosessen fra de selekteres til de forhåpentligvis blir så gode at de går inn i et a-lag for så og selges videre. I tillegg kommer det fram at akademiklassifiseringen er sentral i vurderingen av om klubben lykkes med rekrutteringen og utviklingen. Dette er også forretningsmodellen til de aller fleste andre norske toppklubber (Relvas et al., 2010). Noe som nok er naturlig med tanke på at det er en god inntektskilde for klubben, utover spillersalgene som klubben har som markedsmodell.

5. Diskusjon

Som nevnt i kapittel 1 er formålet med denne masteroppgaven å se på faktorer som påvirker karriereoverganger fra junior-seniornivå for herrefotballspillere på eliteakademi som skal finne seg en ny klubb på et breddenivå (hovedsakelig nivå 3 eller 4). De viktigste funnene var (I) påvirkningen treneren, miljøet rundt, skader og egne prestasjoner hadde på overgangen til en breddeklubb. (II) Viktigheten av en sterk indre motivasjon og et godt selvbilde og selinsikt i en slik overgang. (III) Den positive effekten av å dra på utlån til en breddeklubb under tiden på akademiet. I tillegg kom det frem at toppklubbene er avhengige av rekruttering av spillere til akademiene fra breddeklubbene for å opprettholde egen satsing.

Dermed vil det i denne delen bli diskutert ulike tiltak som kan gjøres for at det skal bli enklere og øke sannsynligheten for at flere spillere lykkes med overgangen fra akademiet og over til en breddeklubb. Dette gjøres på bakgrunn av analysen og drøftingen i kapittel 4. Her vil det først diskuteres tiltak som kan gjøres fra klubben inn mot spillerne. Deretter vil det diskuteres hvordan man kan gjøre det mer attraktivt for videre satsing på breddenivå, og at avstandene som er mellom breddfotballen og toppfotballen gjøres mindre.

5.1 Tiltak som potensielt kan gjøre overgangen til bredden enklere

Trenerne og klubben har som målsetning å få spillere ut til klubbene og miljøene i landsdelen. Dette er en veldig fin målsetning, da det er spillere som kommer med den beste fotballutdanningen man kan få på nasjonalt nivå. Her vil det diskuteres tiltak trenerne og ledelsen i klubben kan gjøre for å øke sannsynligheten for at de lykkes med dette.

5.1.1 Tydeligere plan for spillerne som selekteres og som er ferdig i klubben

Å skulle utvikle gode fotballspillere som fortsetter karrieren i ulike miljøer i landsdelen, er noe man ser gjerne krever en del mentalt fra spillerne som kommer ut av akademiet. Her burde mentale egenskaper i større grad vektlegges ved rekruttering av spillere. Ut fra resultatene kommer det frem at trenerne og lederne på akademiet er blitt mer bevisste på de psykologiske egenskapene når de rekrutterer spillere, og som de i større grad legger til grunn enn tidligere. Likevel finnes det ikke noen klare retningslinjer for hvordan en slik prosess skal foregå og hvor mye de psykologiske egenskaper vektlegges. Fortsatt er det observasjon og subjektive oppfatninger til utvalgte personer som bestemmer hvilke spillere som skal selekteres inn til akademiet. Dette forteller Sæther (2014) er et vanlig fenomen når det kommer til trenere og deres arbeid med å selektere talenter. Her burde det utarbeides helt klare retningslinjer som følges, der det presiseres hvilke faktorer som kreves for og lykkes, slik at de som har størst

mulighet for å lykkes i det lengre løp blir selektert (Abbott & Collins, 2004). Spesielt når trenerne og lederne i denne studien virker veldig klar over at å bedømme hvem som blir best når de er såpass unge er en krevende oppgave. Noe det også er (Johansson, 2010; Pearson et al., 2006).

Så skal det også sies at klubben bruker flere år på å observere spillerne før de selekteres til akademiet. Noe som er vist å være en fornuftig tilnærming til seleksjon (Loko, 1994). På denne måten er sannsynligheten større for at man har en mer helhetlig profil av spilleren som hentes. Samtidig vil det uten tydelige rammer vil det variere ut fra hva de ulike trenerne og lederne legger til grunn for hva som er de riktige faktorene å se etter (Sæther, 2014). Slike retningslinjer burde være mulig å skape, hvert fall til spillere som er 16 år og skal selekteres til akademiet. Slike retningslinjer vil være vanskeligere å bruke jo yngre spillerne er (Ericsson et al., 1993), men vil igjen bare være retningslinjer. På den måten vil akademiene potensielt sett selektere spillere som har psykologiske egenskaper som har større sannsynlighet for å fortsette satsingen i en breddeklubb etter tiden på akademiet (Englert & Bertrams, 2012; Furley et al., 2013).

Et annet tiltak som kan gjøre fra klubben er større oppfølging etter spillerne er ferdige i klubben. Selve prosessen som gjøres for å få spillere ut til breddeklubbene virker som er god. Klubben tilbyr seg deres kompetanse og kontaktnett for at spillerne skal finne seg en best mulig klubb å fortsette karrieren i. Samtidig virker det litt at når en spiller er ferdig i klubben, så er det ingen form for videre oppfølging. Da opplevelsen av å føle seg sett er viktig for videre motivasjon i karrieren (Mills et al., 2012), noe spillerne selv også presiserer, burde det gjøres tiltak slik at det er en tydelig plan for at dette skjer. Selvfølgelig skal man ikke følge med i evig fremtid på alle spillerne som går ut av akademiet, men det burde være tiltak der spillerne opplever at klubben følger med dem i tiden etter akademiet. Dette vil nok være med på at flere spillere er motiverte til å fortsette karrieren i et breddemiljø, og at veien tilbake til eliten ikke virker uendelig lang. Spesielt når klubben har dette som et mål i utviklingen av spillerne, samt ser verdien i å ha gode breddemiljø rundt seg. Trener/leder 2 er klar på at klubben har et forbedringspotensial på dette område og forteller at «*det går på resurser, men at slike tiltak burde vært gjort*».

5.1.2 En enda mer aktiv praktisering av utlån

I analysen kom det frem at spillerne som hadde vært på utlån i en seniorklubb hadde hatt en positiv opplevelse, og det var med på å forberede dem på hvordan det var i disse miljøene. Dette støttes av Morris et al. (2017) som også viser til gode opplevelser av et møte med seniornivå. Utlån kan bidra til flere positive utfall for spillere på akademi med tanke på overgangen til breddeklubber.

En oppfatning er at det blir et noe adskilt miljø fra resten av miljøene når man går på akademiet. Dette fører til at spillerne rett og slett ikke har kunnskap nok om miljøene rundt til å vite hva som skjer i de ulike miljøene. Her burde det gjøres en jobb for å få spillere tidligere ut i miljøene for å hente impulser, og bevisstgjøre dem på hva som venter dem i tiden etter akademiet (Morris et al., 2017; Stambulova, 2003). Dette kan gjøres ved ulike hospiteringsløsninger eller ved utlån. Her får man utfordringen med å opprettholde kvaliteten og nivået på akademiet, samtidig som man gjør det som er best for at spillerne skal lykkes med overgangen fra junior-seniornivå.

I tillegg vil spillerne få en treningshverdag som er utfordrende nok om de dra på utlån til en annen klubb på seniornivå. På denne måten vil spillerne møte flere spillere som er på samme ferdighetsnivå eller bedre, og som de er fysiske likestilte eller svakere enn. Dette bidrar til at spillerne hele tiden stimuleres og utfordres av nivået miljøet spilleren er på. På denne måten opprettholdes motivasjonen også siste året på akademiet (Stamatelopoulou, 2018). Utfordringen med dette blir igjen at de eldste spillerne er viktige bidragsytere for å holde nivået på akademiet oppe, samt at akademilaget presterer på nivå 4. Så blir det en prioritering for hva som er viktigst av å berge plassen i 3.divisjon til akademilaget, eller å sørge for at spillerne lykkes med overgangen fra junior-seniornivå. Her burde det være mulig å legge til rette for at begge utfallene oppnås.

Med utgangspunkt i dette burde klubben i større grad se på hva som er viktigst mellom å opprettholde nivået på akademilaget eller gjøre det som er best for hver enkelt spiller. Man ser verdien med å kunne tiltrekke seg de største talentene ved å ha en best mulig kamp- og treningshverdag. Samtidig burde jo det å kunne vise til at klubben gjør det som er best for hver enkelt spiller slik at dem blir best mulig, være med å øke tiltrekningskraften for spillere. Også kan det være med å gjenopprette inntrykket akademiene har fått fra omverdenen (Skille et al., 2023).

Utlån av spillere på akademiet til breddeklubber oppleves som noe begge parter kan nyte godt av. Akademiet får utviklet sine talenter, og breddeklubbene får gode spillere som er med på å heve nivået og standarden både på og utenfor banen. Samtidig vil det også slippe til

andre spillere på akademiet som er lengre bak i køen og som får større ansvar å vokse med og inn i. Dette burde man se en nytteverdi av og teste ut. Så handler det om å lage en modell som gjør at flest mulige interesser er tatt hensyn til, men med hovedvekt på hva spilleren selv ønsker. Dette er for å øke sannsynligheten for at spillerne er bedre rustet for å takle overgangen fra junior-seniornivå (Alfermann & Stambulova, 2007), som alle involverte parter burde se nytten av. Spesielt med tanke på at akademiene henter spillerne fra breddemiljøene, og dermed burde føle et ansvar på å returnere godt skolerte spillere tilbake om de ikke får videre tilbud på akademiet.

5.2 Hvordan få bredden mer attraktiv?

Her vil det diskuteres hvilken effekt det potensielt kan ha, for videre satsing på breddemiljø, å gjøre breddeklubbene mer attraktive. I tillegg vil det bli diskutert ulike tiltak som kan gjøres av toppfotballen, slik at breddefotballen i større grad henger med på den økte satsingen som skjer.

5.2.1 Slik kan toppfotballen bidra

Klubben i denne studien, bruker i likhet med de fleste andre norske toppklubbene akademiklassifiseringsmodellen i arbeidet med rekruttering og utvikling av spillere (Olafsen, 2022). Forretningsmodellen går ut på å utvikle egenproduserte spiller til klubbens a-lag, for og så selge dem videre (Relvas et al., 2010). Dette gjør igjen klubben avhengig av breddeklubbene i landsdelen, da det er i all hovedsak her klubben henter spillere fra. Dermed burde det være felle interesse at miljøene som skal utvikle spillerne, før de kommer inn på akademiene, er gode.

Likevel genereres det ingen penger til utvikling av hverken spillere eller trenere til breddeklubbene gjennom akademiklassifiseringsmodellen. Snarere tvert imot, da man ved å hente spillere i ung alder fjerner kravene breddeklubbene har på solidaritetsmidler ved en eventuell overgang eller utdanningskompensasjon (Olafsen, 2022). Noe som gjør at toppklubbene sitter igjen med mer midler til egen satsing, mens breddeklubbene ikke får noe som helst. Dette bidrar til enda større forskjeller, som igjen gjør det mindre attraktiv for videre satsing på breddenivå for spilleren som skal ta steget fra junior-seniornivå. I tillegg finnes det heller ingen tydelig plan for å få spillerne de har hentet fra klubbene tilbake til miljøene de kommer fra. Dette burde vært et minimumskrav. Så vil det selvfølgelig være spillere som gir seg, da overgangen fra junior til senior er den mest krevende (Richardson, 2016; Stambulova, 2016), men det kan uansett gjøres mer også fra klubbens side og NTF.

Et tiltak som kan gjøres er å innføre økonomisk gevinst for klubbene om spillere som har vært på akademiene spiller videre på nivå 3 eller nivå 4. Dette gjøres med at egenutviklede spillere som blir solgt til andre klubber på høyere nivå genererer penger til klubbene gjennom akademiklassifiseringen (Olafsen, 2022), og burde være mulig for spillere som går til norske breddeklubber. Her snakkes det ikke om at klubber skal få like mye for en spiller som spiller 100 kamper i Eliteserien eller i Europa, og en som spiller 100 kamper i 3.divisjonen, men at det også lages en modell for spillere som velger å fortsette karrieren på breddenivå. På denne måten får også toppklubbene en interesse av at deres spillere fortsetter karrieren, og kanskje følger ekstra med disse spillerne etter tiden på akademiet.

Så er det slik at det er ulike måter å bidra i miljøene. Økonomisk er en måte, men en annen, som kan være vel så viktig, er kompetanse. Klubber med eliteakademi sitter på mye kompetanse og faglig sterke både trenere, ledere og andre ansatte (Gangsø et al., 2017; Mills et al., 2012). Dette er resurser som breddeklubbene ikke har for mye av, og som det er behov for. Her har klubben satt i gang et tiltak hvor de skal utvikle lokale trenere. Dette blir nevnt av alle trenerne/lederne, men trener/leder 2 sier følgende om ordningen:

«Vi har jo sånne eksterne utviklingsprogram, men det er jo gjerne noe vi skulle sett mer interesse for rundt. Også jobber vi med samarbeidsmodeller at man prøver å være ute i klubbene rundt. Vi har et ansvar å ta vare på klubbene rundt, men vi skulle gjerne ha møttes mer enn på at vi har noe å tilby utad og andre ha mere søken hit. Vi, hele klubben er på tilbudssiden hele tiden. Så må jeg jo ta oss i forsvar med at vi har en hverdag som går her, men jeg tror ikke det har kommet en forespørsel inn til oss som jeg tror vi har sagt nei til. Og da er det gjerne i det trenerutviklingsprogrammet der kan du være med å følge et lag i akademiet, men det er ikke voldsom interesse. Og vi skulle gjerne hatt flere lokale trenertalenter. For det er ikke altfor mange».

Ut fra dette kan det tolkes at klubben er villige til å tilby klubbene i nærmiljøet opplæring og utvikle trenere og leder i andre klubber. Som potensielt sett kan bidra til å øke kvaliteten i deres miljø. Samtidig jobber de aller fleste trenere og ledere i breddeklubber på dugnad, eller i en redusert stilling. Noe som sikkert er med på å gjøre at slike ordninger ikke fungerer like godt i praksis som de gjør i teorien. Dermed ser man behovet av å ha fulltidsansatte i breddeklubbene som kunne tilegnet seg kunnskapen som toppklubben er villige til å dele. For og så ta med seg denne kunnskapen inn i miljøet de selv er i, og dele den med andre i dette miljøet. Om dette er en løsning som vil funke, vet man ikke, men økt kunnskap og faglig kompetente trenere er med på å heve standarden i uansett miljø (Mills et al., 2012). Uansett indikerer det nok en gang at behovet for resurser i breddeklubbene er store. Så om man ønsker

at disse miljøene skal utvikle seg å være attraktive for unge talenter som skal lykkes med veien opp på seniornivå til breddeklubber, må disse klubbene også utvikle seg.

Trener/leder 4 uttalte følgende om sin opplevelse av den økende forskjellen mellom topp- og breddefotball: *«Fotballen utvikler seg så voldsomt nå. At nivået og forståelse taktisk og alt dette blir jo bare høyere og høyere. Det holder ikke bare å være rask og kunne dribble en mann hvis du ikke forstår hvor du skal plassere deg, når du skal gå videre i rom også videre også videre. Og der er jeg litt spent på, henger bredden med på denne utviklingen, og det er jo det som er. Fotballen kommer til å endre seg enda mer fremover. Det som var bra for 15 år siden, er ikke godt nok nå, og der tror jeg det kan bli et veldig skille. Men at det er gode miljø rundt her er jo helt avgjørende. Det er kjempeviktig. Det er vi som klubb helt avhengig av»*. På kort sikt vil man nok ikke merke alt for mye til forskjellen som skapes mellom topp og bredde, men på lengre sikt kan det få konsekvenser. Og da vil nok potensielt toppklubbene, inkludert klubben som er med i denne studien, kjenne på om antallet talenter som kommer opp fra bredden er færre. Om de bare tømmer klubbene for resurser (spillere) uten å fylle på, vil det ikke være bærekraftig i lengden. Noe som hvert fall vil by på utfordringer for denne klubben, og helt sikkert flere toppklubber, skal vi tro trener/leder 4. Dermed burde det sees på tiltak slik at både bredde- og toppfotballen har en positiv utvikling i årene som kommer, og ikke bare toppfotballen.

5.2.2 Effekten av å gjøre bredden mer attraktiv

Noe som er i stadig utvikling hos toppklubbene, og som holder høy nasjonal standard hos klubben i denne oppgaven er fasilitetene (Gangsø et al., 2017). Her er kanskje den aller største forskjellen mellom topp- og breddeklubbene. Spillerne som går gjennom disse akademiene, har tilgang til fasiliteter som er toppidrettsutøvere verdig. Dette er selv om de ikke er blitt toppspillere selv enda. Dette er, som vi har sett fra analysen, med på å gjøre det mindre attraktivt å fortsette karrieren en annen plass som ikke har noe i nærheten av de samme fasilitetene.

I tillegg kan det kanskje øke forståelsen fra miljøet rundt for at spillere ønsker å satse videre i en breddeklubb, om rammene i klubbene i miljøene rundt økes. Dette kan gjøres enten ved bedre fasiliteter, trenere eller ledere med faglig kunnskap. Øker man satsingen og profesjonaliteten i flere miljøer, vil det kanskje ikke oppleves av miljøet rundt at spillerne tar et for langt steg ned, og derav øke støtten for videre satsing. Forbedring av rammer krever alltid resurser og ofte økonomi, men det er ikke slik at alle miljøene skal rustes opp med nye stadioner og fulltidsansatte. Her vil det være snakk om miljøene som er bak eliteklubbene, men som ikke er i nærheten av å ha de samme ressursene. Dette vil igjen være med å bygge bro for klubbene under igjen. For det er liten tvil om at økte fasiliteter og rammebetingelser er med på å øke deltakelse, samt forebygge frafall i idrett (Erikstad et al., 2021). Hvor vidt det øker støtten fra miljøet rundt er det nok vanskelig å sette en strek under svaret for, men det kan ha en påvirkning for å øke forståelsen.

Slik man kan tolke svarene fra spillerne som er gitt i denne oppgaven, er at klubbene på nivå 3 har kommet lengst i utviklingen av å skape gode utviklingsmiljøer for videre utvikling. Dette gjelder faglig kompetanse, fasiliteter og ferdighetsnivå. Spillerne virker å være mer villig til å fortsette satsingen i en klubb på nivå 3. Dette oppleves av spillerne som et nivå de burde være på, da de kommer fra spill på nivå 4 på akademiet. Dermed er det en større aksept for spillere som går ut av akademiene å fortsette satsingen i disse klubbene. Samtidig oppleves det som et steg til siden eller ned å skulle fortsette karrieren på nivå 4, og derav mindre motiverende. Dermed burde det gjøres en jobb for å heve kvaliteten på klubbene på nivå 4, og fortsette utviklingen på nivå 3, om man ønsker at flere spillere skal lykkes med overgangen fra junior-seniornivå inn til disse klubbene.

6. Metodisk diskusjon

I dette kapittelet vil det reflekteres over valg av metode og gjennomførelse av studien, utover det som ble gjort i kapittel 3.

Intervju som metode medfører ulike utfordringer knyttet til innsamling av data. I kapittel 3 ble det gjort rede for min bakgrunn og forskningsrolle. Da min interesse og kunnskap rundt temaet som tas opp i oppgaven kan ha påvirket formuleringen av spørsmål og hvordan svarene ble analysert og gjort til datamateriale, og derav utfordret oppgavens pålitelighet. Dermed har jeg forsøkt å vise gjennomsiktighet i hele prosessen, ved å tydelig redegjøre og diskutere valgene som er gjort underveis ved gjennomføringen av metoden, datagenereringen og analyseprosessen (Tracy, 2010). Min tidligere kunnskap og forståelse av feltet oppfattet jeg som formålstjenlig, da jeg kunne stille relevante oppfølgingsspørsmål underveis i intervjuprosessen.

En annen utfordring er at det i intervjusituasjoner kan skje at informantene svarer eller forteller det de tror forskeren ønsker, eller at det de har å si ikke er relevant (Kvale & Brinkmann, 2015). Her uttrykte jeg tydelig på forhånd at det ikke var noen fasitsvar, og at det kun var deres opplevelse som var relevant for studien. Likevel hendte det at noen sa «vet ikke om dette er relevant» eller «vet ikke om det er dette du er ute etter», da ble det bare presisert at det ikke var noen riktige eller gale svar. Som forsker er det opp til meg å stole på at svarene informantene kommer med er riktige, samtidig som jeg er kritisk i vurderingen av hva som kommer frem. Dette gjøres fordi informantene kan danne seg et bilde av meg som forsker, og derav forsøke å innfri forventningen de forestiller seg jeg har, fremfor å gjøre rede for deres holdninger, opplevelser og tanker. For å tilrettelegge at informasjonen som kom frem under intervjuene var informantenes egne perspektiver, tok jeg rollen som interessert lytter. Jeg opplevde at informantene forsto at de hadde informasjonen og kunnskapen jeg var ute etter, og svarte utfyllende på spørsmålene som ble stilt.

I denne oppgaven er det brukt semistrukturert fokusintervju for å kunne fokusere på temaet i studien. Dette gjorde også at man kunne gjennomføre flere intervju på mindre tid, og dermed intervju flere informanter. Samtidig er det noen begrensninger med denne metoden, som man ikke har med for eksempel semistrukturert dybdeintervju. Med semistrukturert dybdeintervju kan man fått enda mer nyanserte svar enn man får med fokusintervju (Kvale & Brinkmann, 2015). I tillegg kunne man fått en dypere forståelse omkring informantenes motiver, holdninger og opplevelser. Samtidig tar slike intervju lengre tid og krever mer fra informanten, slik at man ikke hadde fått gjennomført like mange intervju på samme tid som jeg fikk gjort med fokusintervju.

På grunn av oppgavens begrensninger vil det nok være tilfelle at relevante artikler og studier ikke er kommet med i studien. Utvalget som er brukt vil være påvirket av mine egne meninger og tolkninger av hva som er relevant (Kvale & Brinkmann, 2015). Videre finnes det veldig mye studier som ser på spillere som tar steget opp på senior-elitenivå, men veldig få studier av spillere som tar steget til senior-bredde nivå. Dermed har det vært vanskelig å kunne sammenligne med studier som har like informanter. Samtidig finnes det mange studier om både karriereoverganger fra junior-seniornivå, og studier som tar for seg spillere på eliteakademier og deres vei opp på seniorlaget i samme klubb. Dermed skal det være tilstrekkelig med grunnlag fra tidligere forskning.

En annen begrensning er at det kun er benyttet intervju som metode. Å få komme på innsiden av arbeidet til aktørene (e.g., trenerne/lederne) og observert prosessen som gjøres når spillere skal finne en ny klubb etter tiden på akademiet kunne vært med å økt påliteligheten til metoden inn mot temaet (Kvale & Brinkmann, 2015). Da kunne jeg sett hvordan en slik prosess foregikk og om det samsvarte med det informantene uttrykket i intervjuene. Samtidig kan det at jeg hadde deltatt vært med på å påvirke hvordan prosessen ble gjennomført, og at det dermed ikke stemte med den egentlige prosessen (Kvale & Brinkmann, 2015).

I tillegg kan man ta med at intervjuene med spillerne ble gjennomført før intervjuene med trenerne/lederne. Sett i ettertid burde kanskje rekkefølgen vært endret, da trenerne/lederne hadde et mer reflektert og faglig syn på temaene i oppgaven. Dette gjorde at det dukket opp en del spørsmål som hadde vært relevante og stilt til spillerne. Da det ikke var nok tid igjen til å gjøre oppfølgingsspørsmål til alle spillere ble ikke det gjort. Samtidig er det nok relevant data fra intervjuene, men noen spørsmål kunne gitt enda mer relevant data. I tillegg kunne det vært gjort enda flere test-intervju på forhånd da det var merkbare forskjeller i kvalitet på de siste intervjuene sammenliknet med de første intervjuene. Dette gjorde nok at deler av dataen kunne vært enda mer detaljert og utfyllende enn hva som ble utfallet. Samtidig ble det gjennomført såpass mange intervju at det ble mye data tilgjengelig i studien.

7. Videre forskning

Man finner mye forskning på karriereoverganger for juniorspillere som lykkes med overgangen opp til eget a-lag fra eliteakademi, men det er lite forskning på de spillerne som lykkes med overgangen til breddeklubber. I denne oppgaven undersøker man faktorer som spiller inn for spillerne som lykkes med overgangen til breddeklubber, og hvordan denne overgangen oppleves. Her er det en del likheter med de som lykkes med overgangen til elite seniornivå, men samtidig en del andre faktorer som spiller inn. Dermed burde videre forskning fortsette å se på faktorer som påvirker overgangen til breddeklubber for spillere fra eliteakademi. I tillegg kunne videre forskning også sett på hvordan det jobbes med en slik prosess. Hva gjøres fra eliteklubbene, spillerne og breddeklubbene for at flest mulig skal lykkes med overgangene.

Annen forskning som ville vært på interessant og relevant, som det finnes lite av, er hvordan påvirkning eliteklubbene har på breddeklubbene. Dette gjelder blant annet hvordan breddemiljøene påvirkes av å miste de beste og mest lovende unge spillerne til eliteakademier. Her kan videre forskning se på direkte effekt det har på miljøet og personene som er i miljøet. Hvordan oppleves det av de andre spillerne som ikke selekteres, eller trenerne og ledelsen i breddeklubbene. Samtidig ser man at toppklubbene er avhengige av breddeklubbene for å opprettholde egen drift og satsing. Dermed ville det vært relevant å sett på hvordan toppklubbene oppleves av breddeklubbene, og hvordan toppklubbene bidrar inn mot disse klubbene for at de selv også skal utvikle seg og få bedre miljøer.

8. Konklusjon

I denne studien er det blitt undersøkt hvilke faktorer som påvirker karriereovergangen fra junior-seniornivå for spillere på eliteakademi til en breddeklubb og kjennetegn på spillere som lykkes med overgangen. I tillegg er det blitt diskutert tiltak som kan gjøres for at flere lykkes med overgangen og at forskjellen mellom topp- og breddefotball ikke utvikler seg til å bli for stor. Basert på tidligere forskning og resultater fra analysen kan vi konkludere med at faktorer som spiller inn på overgangen fra eliteakademi til breddeklubber er trenere, miljøet (e.g., foreldre, venner, studier), skader og prestasjoner. Kjennetegn ved spillere som lykkes med overgangen til en breddeklubb er en sterk indre motivasjon, selvtillit og selvinnsikt. Også dette baseres på resultater fra analysen og tidligere forskning.

Tiltak som kan gjøre overgangen lettere er blitt diskutert opp mot resultater og tidligere forskning. Her må det mer forskning til for å kunne konkludere, men det kan indikeres at utlån til breddeklubber under tiden på akademiet er med på å gjøre overgangen til breddeklubber enklere, da spillere får kjennskap til miljøene og personene i miljøet. Tiltak som kan gjøres for å redusere den økende forskjellen mellom topp- og breddefotball må det gjøres videre forskning på for å finne ut mer. Her kom det frem fra spillerne at klubber på nivå 3 var kommet lengre enn klubber på nivå 4 av hva som gjelder rammer rundt satsningen i egen klubb. Dette trenger også mer forskning for å kunne konkluderes med.

Referanser

- Abbott, A., & Collins, D. (2004). Eliminating the dichotomy between theory and practice in talent identification and development: considering the role of psychology. *Journal of sports sciences*, 22(5), 395-408. <https://doi.org/10.1080/02640410410001675324>
- Alfermann, D., & Stambulova, N. (2007). Career transitions and career termination. *Handbook of Sport Psychology, Third Edition*, 712-733. <https://doi.org/10.1002/9781118270011.ch32>
- Blakelock, D. J., Chen, M. A., & Prescott, T. (2016). Psychological distress in elite adolescent soccer players following deselection. *Journal of Clinical Sport Psychology*, 10(1), 59-77. <https://doi.org/10.1123/jcsp.2015-0010>
- Bloom, B. S. (1985). Developing talent in young children. *New York: Ballantine*.
- Book Jr, R. T., Henriksen, K., Stambulova, N., & Storm, L. K. (2022). "All they have seen is a model for failure:" Stakeholder's perspectives on athletic talent development in American underserved communities. *Journal of Applied Sport Psychology*, 34(6), 1037-1057. <https://doi.org/10.1080/10413200.2021.1958953>
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Champ, F. M., Nesti, M. S., Ronkainen, N. J., Tod, D. A., & Littlewood, M. A. (2020). An exploration of the experiences of elite youth footballers: The impact of organizational culture. *Journal of Applied Sport Psychology*, 32(2), 146-167. <https://doi.org/10.1080/10413200.2018.1514429>
- Collins, J., Maughan, R. J., Gleeson, M., Bilborough, J., Jeukendrup, A., Morton, J. P., . . . Close, G. L. (2021). UEFA expert group statement on nutrition in elite football. Current evidence to inform practical recommendations and guide future research. *British journal of sports medicine*, 55(8), 416-416. <https://doi.org/10.1136/bjsports-2019-101961>
- Côté, J. (1999). The influence of the family in the development of talent in sport. *The sport psychologist*, 13(4), 395-417. <https://doi.org/10.1123/tsp.13.4.395>
- Côté, J., & Abernethy, B. (2012). A developmental approach to sport expertise. *The Oxford handbook of sport and performance psychology*, 435-447.
- Côté, J., Turnnidge, J., & Vierimaa, M. (2016). A personal assets approach to youth sport. *Routledge handbook of youth sport*, 243-255.
- Dalen, M. (2011). *Intervju som forskningsmetode* (2. utg. ed.). Oslo: Universitetsforlag.
- Drew, K., Morris, R., Tod, D., & Eubank, M. (2019). A meta-study of qualitative research on the junior-to-senior transition in sport. *Psychology of sport and exercise*, 45, 101556. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2019.101556>
- Eime, R. M., Young, J. A., Harvey, J. T., Charity, M. J., & Payne, W. R. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International journal of behavioral nutrition and physical activity*, 10(1), 1-21. <https://doi.org/10.1186/1479-5868-10-98>
- Englert, C., & Bertrams, A. (2012). Anxiety, ego depletion, and sports performance. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 34(5), 580-599. <https://doi.org/10.1123/jsep.34.5.580>
- Ericsson, K. A., Krampe, R. T., & Tesch-Römer, C. (1993). The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance. *Psychological review*, 100(3), 363. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.100.3.363>
- Erikstad, M. K., Johansen, B. T., Johnsen, M., Haugen, T., & Côté, J. (2021). "As many as possible for as long as possible"—A case study of a soccer team that fosters multiple

- outcomes. *The sport psychologist*, 35(2), 131-141. <https://doi.org/10.1123/tsp.2020-0107>
- Erpič, S. C., Wylleman, P., & Zupančič, M. (2004). The effect of athletic and non-athletic factors on the sports career termination process. *Psychology of sport and exercise*, 5(1), 45-59 [https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00046-8](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00046-8)
- Feddersen, N. B., Champ, F., Sæther, S. A., & Littlewood, M. (2022). Confidentiality and surveillance challenges for psychologists working in men's football academies in England. *Journal of Applied Sport Psychology*, 1-21. <https://doi.org/10.1080/10413200.2022.2134506>
- Finn, J., & McKenna, J. (2010). Coping with academy-to-first-team transitions in elite English male team sports: The coaches' perspective. *International Journal of Sports Science & Coaching*, 5(2), 257-279.
- Flick, U. (2015). *Introducing research methodology: A beginner's guide to doing a research project*: Sage.
- Furley, P., Bertrams, A., Englert, C., & Delphia, A. (2013). Ego depletion, attentional control, and decision making in sport. *Psychology of sport and exercise*, 14(6), 900-904. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2013.08.006>
- Gangsø, K., Aspvik, N. P., Mehus, I., Høigaard, R., & Sæther, S. A. (2021). Talent development environments in football: Comparing the top-five and bottom-five-ranked football academies in Norway. *International journal of environmental research and public health*, 18(3), 1321. <https://doi.org/10.3390/ijerph18031321>
- Holt, N. L. (2016). *Positive youth development through sport*: Routledge.
- Johansson, A. (2010). *Deciding who is the best: Validity issues in selections and judgements in elite sport*. Pedagogiska institutionen, Umeå universitet,
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3 ed.): Gyldendal akademisk.
- Loko, J. (1994). Talent selection procedures. *Modern Athlete and Coach*, 32(1), 19-21.
- Mills, A., Butt, J., Maynard, I., & Harwood, C. (2012). Identifying factors perceived to influence the development of elite youth football academy players. *Journal of sports sciences*, 30(15), 1593-1604. <https://doi.org/10.1080/02640414.2012.710753>
- Morris, R., Tod, D., & Eubank, M. (2017). From youth team to first team: An investigation into the transition experiences of young professional athletes in soccer. *International journal of sport and exercise psychology*, 15(5), 523-539. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2016.1152992>
- Norwegian Olympic and Paralympic Committee and Confederation of Sports. (2017). Nøkkeltall—Rapport 2016. <https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/e7edfa47f77e457abf83827d39c3e1d8/nokkeltallsrapport-2016.pdf>
- Olafsen E. (2022) Akademiklassifiseringsrapporten 2022. Oslo: Norsk Toppfotball. Hentet fra https://www.dropbox.com/s/arcaqdtuk91207/Akademiklassifiseringsrapport%202022_web.pdf?dl=0
- Pearson, D., Naughton, G. A., & Torode, M. (2006). Predictability of physiological testing and the role of maturation in talent identification for adolescent team sports. *Journal of science and medicine in sport*, 9(4), 277-287. <https://doi.org/10.1016/j.jsams.2006.05.020>
- Rees, T., Hardy, L., Güllich, A., Abernethy, B., Côté, J., Woodman, T., . . . Warr, C. (2016). The great British medalists project: a review of current knowledge on the development of the world's best sporting talent. *Sports medicine*, 46(8), 1041-1058. <https://doi.org/10.1007/s40279-016-0476-2>

- Reeves, C. W., Nicholls, A. R., & McKenna, J. (2009). Stressors and coping strategies among early and middle adolescent premier league academy soccer players: Differences according to age. *Journal of Applied Sport Psychology*, 21(1), 31-48. <https://doi.org/10.1080/10413200802443768>
- Relvas, H., Littlewood, M., Nesti, M., Gilbourne, D., & Richardson, D. (2010). Organizational structures and working practices in elite European professional football clubs: Understanding the relationship between youth and professional domains. *European Sport Management Quarterly*, 10(2), 165-187. <https://doi.org/10.1080/16184740903559891>
- Richardson, D., Relvas, H., & Littlewood, M. (2013). Sociological and cultural influences on player development. In *Science and soccer* (pp. 151-165): Routledge.
- Schlossberg, N. K. (1981). A model for analyzing human adaptation to transition. *The counseling psychologist*, 9(2), 2-18. <https://doi.org/10.1177/001100008100900202>
- Skille, E. Å. (2011). Sport for all in Scandinavia: sport policy and participation in Norway, Sweden and Denmark. *International journal of sport policy and politics*, 3(3), 327-339. <https://doi.org/10.1080/19406940.2011.596153>
- Skille, E. Å., Strittmatter, A.-M., Stenling, C., & Fahlén, J. (2023). Private football academies—friend or foe? An analysis of Norwegian media's framing of arguments about private football academies and the monopoly of organized sport. *International Review for the Sociology of Sport*, 10126902231164903. <https://doi.org/10.1177/10126902231164903>
- Solhaug, M., Høigaard, R., & Sæther, S. A. (2021). The balancing act of combining school and football in the transition from a non-professional club into junior-elite academy football. *Scandinavian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 3, 40-46. <https://doi.org/10.7146/sjsep.v3i.128322>
- Stamatelopoulou, F., Pezirkianidis, C., Karakasidou, E., Lakioti, A., & Stalikas, A. (2018). “Being in the Zone”: A Systematic Review on the Relationship of Psychological Correlates and the Occurrence of Flow Experiences in Sports’ Performance. *Psychology*, 9(08), 2011. <https://doi.org/10.4236/psych.2018.98115>
- Stambulova, N. (2003). Symptoms of a crisis-transition: A grounded theory study.
- Stambulova, N. B. (1994). Developmental sports career investigations in Russia: A post-perestroika analysis. *The sport psychologist*, 8(3), 221-237. <https://doi.org/10.1123/tsp.8.3.221>
- Stambulova, N. B. (2000). Athlete's crises: A developmental perspective. *International Journal of Sport Psychology*.
- Stambulova, N. B. (2016). Theoretical developments in career transition research: Contributions of European sport psychology. In *Sport and Exercise Psychology Research* (pp. 251-268): Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-12-803634-1.00012-1>
- Stambulova, N. B., Ryba, T. V., & Henriksen, K. (2021). Career development and transitions of athletes: The international society of sport psychology position stand revisited. *International journal of sport and exercise psychology*, 19(4), 524-550. <https://doi.org/10.1080/1612197X.2020.1737836>
- Sæther, S. A. (2017). *De norske fotballtalentene: Hvem lykkes og hvorfor?:* Universitetsforlaget.
- Sæther, S. A. (2014). Identification of talent in soccer—what do coaches look for. *Idrottsforum.org*. www.idrottsforum.org/saether140319/
- Tjora, A. (2010). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. Oslo: Gyldendal akademisk.
- Toering, T., & Jordet, G. (2015). Self-control in professional soccer players. *Journal of Applied Sport Psychology*, 27(3), 335-350.

- Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight “big-tent” criteria for excellent qualitative research. *Qualitative inquiry*, 16(10), 837-851.
<https://doi.org/10.1177/1077800410383121>
- Williams, A. M., Ford, P. R., & Drust, B. (2020). Talent identification and development in soccer since the millennium. *Journal of sports sciences*, 38(11-12), 1199-1210.
- Wuerth, S., Lee, M. J., & Alfermann, D. (2004). Parental involvement and athletes’ career in youth sport. *Psychology of sport and exercise*, 5(1), 21-33.
[https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00047-X](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00047-X)
- Wylleman, P., Alfermann, D., & Lavallee, D. (2004). Career transitions in sport: European perspectives. *Psychology of sport and exercise*, 5(1), 7-20.
[https://doi.org/10.1016/S1469-0292\(02\)00049-3](https://doi.org/10.1016/S1469-0292(02)00049-3)
- Wylleman, P., De Knop, P., Ewing, M., & Cummings, S. (2000). Transitions in youth sport: A developmental perspective on parental involvement. In *Career transitions of competitive athletes* (pp. 143-160): Morgantown, WV: FIT.

Vedlegg 1 Godkjenning fra NSD

30/05 2023, 02:34 Meldeskjema for behandling av personopplysninger

 Sikt

[Meldeskjema](#) / [Karrierevei akademispillere for juniorspillere i fotball, enten lykkes de...](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer 633058	Vurderingstype Standard	Dato 02.11.2022
----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------

Prosjektittel
Karrierevei akademispillere for juniorspillere i fotball, enten lykkes de eller slutter de?

Behandlingsansvarlig institusjon
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig
Niels Feddersen

Student
Sondre Laugsand

Prosjektperiode
15.09.2022 - 10.07.2023

Kategorier personopplysninger
Alminnelige

Lovlig grunnlag
Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 10.07.2023.

[Meldeskjema](#)

Kommentar
OM VURDERINGEN

Personverntjenester har en avtale med institusjonen du forsker eller studerer ved. Denne avtalen innebærer at vi skal gi deg råd slik at behandlingen av personopplysninger i prosjektet ditt er lovlig etter personvernregelverket.

Personverntjenester har nå vurdert den planlagte behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at behandlingen er lovlig, hvis den gjennomføres slik den er beskrevet i meldeskjemaet med dialog og vedlegg.

VIKTIG INFORMASJON TIL DEG

Du må lagre, sende og sikre dataene i tråd med retningslinjene til din institusjon. Dette betyr at du må bruke leverandører for spørreskjema, skylagring, videosamtale o.l. som institusjonen din har avtale med. Vi gir generelle råd rundt dette, men det er institusjonens egne retningslinjer for informasjonssikkerhet som gjelder.

TYPE OPPLYSNINGER OG VARIGHET

Prosjektet vil behandle alminnelige personopplysninger frem til 10.07.2023.

LOVLIG GRUNNLAG

Prosjektet vil innhente samtykke fra de registrerte til behandlingen av personopplysninger. Vår vurdering er at prosjektet legger opp til et samtykke i samsvar med kravene i art. 4 nr. 11 og 7, ved at det er en frivillig, spesifikk, informert og utvetydig bekreftelse, som kan dokumenteres, og som den registrerte kan trekke tilbake.

For alminnelige personopplysninger vil lovlig grunnlag for behandlingen være den registrertes samtykke, jf. personvernforordningen art. 6 nr. 1 a.

PERSONVERNPRINSIPPER

Personverntjenester vurderer at den planlagte behandlingen av personopplysninger vil følge prinsippene i personvernforordningen:

- om lovlighet, rettferdighet og åpenhet (art. 5.1 a), ved at de registrerte får tilfredsstillende informasjon om og samtykker til

behandlingen

- formålsbegrensning (art. 5.1 b), ved at personopplysninger samles inn for spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål, og ikke viderebehandles til nye uforenlige formål
- dataminimering (art. 5.1 c), ved at det kun behandles opplysninger som er adekvate, relevante og nødvendige for formålet med prosjektet
- lagringsbegrensning (art. 5.1 e), ved at personopplysningene ikke lagres lengre enn nødvendig for å oppfylle formålet.

DE REGISTRERTES RETTIGHETER

Vi vurderer at informasjonen om behandlingen som de registrerte vil motta oppfyller lovens krav til form og innhold, jf. art. 12.1 og art. 13.

Så lenge de registrerte kan identifiseres i datamaterialet vil de ha følgende rettigheter: innsyn (art. 15), retting (art. 16), sletting (art. 17), begrensning (art. 18) og dataportabilitet (art. 20).

Vi minner om at hvis en registrert tar kontakt om sine rettigheter, har behandlingsansvarlig institusjon plikt til å svare innen en måned.

FØLG DIN INSTITUSJONS RETNINGSLINJER

Personverntjenester legger til grunn at behandlingen oppfyller kravene i personvernforordningen om riktighet (art. 5.1 d), integritet og konfidensialitet (art. 5.1 f) og sikkerhet (art. 32).

Ved bruk av databehandler (spørreskjemaleverandør, skylagring eller videosamtale) må behandlingen oppfylle kravene til bruk av databehandler, jf. art 28 og 29.

For å forsikre dere om at kravene oppfylles, må dere følge interne retningslinjer og/eller rådføre dere med behandlingsansvarlig institusjon.

MELD VESENTLIGE ENDRINGER

Dersom det skjer vesentlige endringer i behandlingen av personopplysninger, kan det være nødvendig å melde dette til Personverntjenester ved å oppdatere meldeskjemaet. Før du melder inn en endring, oppfordrer vi deg til å lese om hvilken type endringer det er nødvendig å melde: <https://www.nsd.no/personverntjenester/fyll-ut-meldeskjema-for-personopplysninger/melde-enderinger-i-meldeskjema>. Du må vente på svar fra oss før endringen gjennomføres.

OPPFØLGING AV PROSJEKTET

Vi vil følge opp ved planlagt avslutning for å avklare om behandlingen av personopplysningene er avsluttet.

Kontaktperson hos oss: Silje Fjelberg Opsvik

Lykke til med prosjektet!

Vedlegg 2 informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Karriereveien til akademispillere i eliteklubber. Når de ikke opp på seniorlaget slutter de da?»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å *redegjøre for karriereveien til spillere som har vært i akademier. Hva er grunnen til at de som fortsetter karrieren innenfor fotball gjør dette, og hva er grunnen til at de som slutter gjør det?* I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å kartlegge for årsaken til karriere veivalget til spillere på eliteakademier som ikke nådde opp til a-laget. Hva er grunnen til at de valgte som de gjorde? I tillegg se på hvordan trenere og ledere i akademier jobber med utviklingen, samt hva som er målet når de rekrutterer spillere til akademiet. Prosjektet skal brukes til en masteroppgave.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Sondre Laugsand (student) er leder for prosjektet under veiledning av Niels Feddersen (postdoktor). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Utvalget er trukket ved at deltakere møter kriteriene som stilles for å delta i studien. Enten som spiller som har fullført 3 år på akademiet, eller som trener/leder i den relevante perioden.

Hva innebærer det for deg å delta?

For å delta innebærer det at du gjennomfører et intervju på ca. 45-60 minutter. Her deler du din egen erfaring ut fra spørsmålene som stilles. Opplysningene registreres ved hjelp av notater og lydopptak underveis i intervjuet. Opplysningene blir slettet når prosjektet er evaluert.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Det er bare student (Sondre Laugsand) som blir å ha tilgang til personopplysningene. Oppgaven vil diskuteres med veileder, men opplysningene blir da holdt anonyme som de også blir i oppgaven. Alle opplysninger blir lagret på en personlig PC, som er passord beskyttet. I tillegg vil navnene og kontaktopplysningene vil bli erstattet med koder som lagres på egen navneliste som er adskilt fra PC'en opplysningene er lagret på.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes når oppgaven er blitt vurdert og satt karakter på. Ca. dato for dette er rundt 10.juli. Ved endt prosjekt vil alt av personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra institutt for sosiologi og samfunnsvitenskap ved NTNU har Personverntjenester vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Institutt for sosiologi og samfunnsvitenskap ved NTNU.
- Sondre Laugsand, epost: sondrlau@ntnu.no eller tlf: 41648317
- Niels Feddersen, epost: niels.feddersen@ntnu.no eller tlf: 73592242
- Personvernombud: Thomas Helgesen, epost: thomas.helgesen@ntnu.no eller tlf: 93079038

Hvis du har spørsmål knyttet til Personverntjenester sin vurdering av prosjektet, kan du ta kontakt med:

- Personverntjenester på epost (personverntjenester@sikt.no) eller på telefon: 53 21 15 00.

Med vennlig hilsen

Niels Feddersen
(Forsker/veileder)

Sondre Laugsand

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet [*sett inn tittel*], og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju.

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 3: Intervjuguide spillere

Tema	Dimensjon	Spørsmål	Notater
Demografi	Konkret	<ul style="list-style-type: none"> - Fødselsår? - Hjemsted? - Når startet/fullførte du NTG? - Hvilket lag spilte du for før du startet på TIL-akademiet? - Spilte for TIL hele perioden? - Hvilke personlige mål, som fotballspiller, hadde du da du startet? 	
Opplegget på TIL-akademiet	Abstrakt	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan opplevelse sitter du igjen med av tiden din på NTG? - Hvordan så treningshverdagen din ut? - Hvordan var hverdagen utenom trening? - Hvordan var treningsfasilitetene? - Reiste dere på samlinger? - Opplegget på bortekamper? - Hvor stort var støtteapparatet rundt laget? - Hvordan ble hverdagen din lagt til rette for fotballen? 	
Egen opplevelse	Subjektiv	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan var tiden din i TIL? - Hvordan var følelsen når du fikk vite at du kom inn på NTG? - Var opplegget og fasilitetene like bra som forventet? - Hvordan var din relasjon til trenerne og støtteapparatet? - Hvordan følte du oppfølgingen fra treneren var for din egen del? - Følte du at du fikk like muligheter som alle andre/fortjente bedre muligheter for å ta steget opp på a-laget? - Hvordan var forholdet til lagkameratene? - Hvordan opplevde du miljøet var? 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Var det noen endring i motivasjonen under tiden på akademiet? - Når fikk du vite at det ikke ble noen videre kontrakt i TIL? - Ble det lagt til rette av TIL for at du skulle fortsette fotballkarrieren et annet sted? - Hva tenkte du om å fortsette karrieren i en semi-profesjonell/breddeklubb? - Tror du som spiller det kunne vært viktig å få kjent på følelsen av å være viktig på et a-lag, mens du var spiller på NTG? - Hvordan er synet på disse klubbene innad i akademiet? - Var nivået bedre på akademiet enn i de andre klubbene? - Tilfreds med hvordan veien har vært, og der du er nå? 	
Til slutt		<ul style="list-style-type: none"> - Føler du har fått fortalt det du ønsker å si? - Er det noe du har sagt som du ikke vil skal tas med i oppgaven? 	

Vedlegg 4: Intervjuguide trenere/ledere

Tema	Dimensjon	Spørsmål	Notater
Demografi	Konkret	<ul style="list-style-type: none"> - Når startet/jobbet du i TIL-akademiet? - Hvilken rolle? - Tidligere jobber innen fotball? - Personlig filosofi/tilnærming til jobben din? 	
Opplegg TIL-Akademi	Abstrakt	<ul style="list-style-type: none"> - Hvordan ser din arbeidsuke/hverdag ut? - Hvordan jobber TIL for å hente spillere til akademiet? - Hvor mange spillere hentes pr. årskull? - Hvordan er den sportslige hverdagen for en spiller på akademiet? - Hva er klubben sitt hovedmål for disse spillerne? - Hvordan legger klubben til rette for at spillerne skal nå klubbens og egne mål? - Hva bestemmer at klubben har nådd målene sine med spillerrekrutteringen? 	
Egen-opplevelse	Subjektivt	<ul style="list-style-type: none"> - Hva er dine tanker/refleksjoner rundt klubbens rekruttering? - Hvor viktig mener du din egen rolle er i utviklingen av spillere? - Hvor mye av «ansvaret» mener du ligger hos spillerne, mtp. egen utvikling? - Hvordan vil du sammenligne hverdagen for en spiller på akademiet, kontra en som spiller fotball på 2., 3. eller 4. nivå? - Hvordan mener du nivået er på akademiet sammenlignet med nivå 2, 3, eller 4? - Hvordan opplever du selvbildet spillerne har, mtp. på egne ferdigheter? - Blir spillerne gjort nok bevisste på hvor trangt nåløyet er for å slå igjennom på a-laget? 	

		<ul style="list-style-type: none"> - Blir spillerne gjort bevisste på hvor gode de er sammenlignet med spillere i andre klubber? - Jobbes det med spillere som ligger an til å ikke få kontrakt for å få de ut til andre klubber? - Hvordan opplever du holdningene for andre klubber på semi/breddenivå er innad i akademiet? 	
Til slutt		<ul style="list-style-type: none"> - Føler du har fått fortalt det du ønsker å si? - Er det noe du har sagt som du ikke vil skal tas med i oppgaven? 	

Vedlegg 5: Koding

Personlige kjennetegn

Tiltak

- Hvor mye av «ansvaret» mener du ligger hos spillerne, mtp. egen utvikling?

- Hvordan tiltak kunne vært gjort for å vente 3-4 år for å sikre seg spillere, så man slipper å hente spillere ned i 12-13 årsalderen? Et tiltak som jeg tror klubben gjør nå er at man har samarbeidsklubber. Og når man har et offisielt samarbeid så kan klubben dra ut å ha treninger, trenerkurs og andre tiltak for å øke kompetansen på de klubbene som vi samarbeider med. Og det er flere gevinster med det. Det ene er at man får god relasjon til klubben og at de gode spillerne som er der kommer til oss. Men også det at det kan dukke opp flere slike spillere av at det dukker opp et bedre sportslig tilbud i egen breddeklubb.

- Ganske mye, og mer etter hvert jo eldre de blir. Klubben sitt ansvar er jo å skape så gode rammer som mulig, legge til rette, skape og støtte også vil det alltid være at de rammen og den støtten man gir spillerne vil aldri være nok. Så uten en ganske sterk indre motivasjon som spiller for å nå så langt man kan, så ligger nok det største ansvaret hos spillerne. Men likevel har klubben et ansvar at rammefaktorene er så gode de kan hele tiden.

- Hvordan mener du nivået er på akademiet sammenlignet med nivå 2, 3, eller 4?

- Treningsnivået er ofte høyere på akademiet enn det vil være på et nivå 4 lag. Det går på deres motivasjon på å trene og bli toppspillere. Også snur det litt inn mot kamp, der kampen er viktigere for en seniorspiller på nivå 4 enn en spiller på akademiet. Der er det mer et utviklingsperspektiv. Nivået er ganske likt, men forskjell på det tekniske og det fysiske. **Kunne det vært god læring og kjent på seniornivået mens en spiller er en del av akademiet?** Det tro jeg absolutt. Jeg tror det kunne vært interessant og testet ut ulike hospiteringsordninger. Ikke bare med de som er lengst unna a-laget, men med de som er nærmest også. Og tidligere prøve med treninger ut i andre klubber. Jeg tror det kan være nyttig. **Det kan kanskje være viktig å få kjent litt på den viktigheten av å konkurrere som senior og det fellesskapet det medfører?** Ja, absolutt. Men samtidig er det absolutt alfa og mega for akademiet å berge laget på nivå 4. For å ha en god nok kamparena til spillerne på akademiet.

Sondre Laugsand
Stemmer med det en del spillere sier om utlån. Like tanker som en annen trener også.

- Hvordan opplever du selvbildet spillerne har, mtp. på egne ferdigheter?

- **Godt spørsmål, det er selvfølgelig personavhengig, men om man tenker den gjennomsnittlige spilleren ville nok etter min erfaring tenkt at dette er et nivå de kommer til å briljere på.** Kanskje også ha en bekymring for om det trenes på et slikt nivå for om det i det hele tatt har en verdi i å være der. Er mitt inntrykk av det. Samtidig tror jeg nivå 3 er attraktivt for veldig mange spillere. Så har du sikkert noen få som tenker at dette er et nivå de ville briljert på, men det tror jeg de ganske fort hadde kjent at det ikke er tilfelle. For der trenes det på et bra nivå og der er rammefaktorene mye bedre.

Sondre Laugsand
Eget selvbilde for høyt. Likt svarene til de andre trenerne/lederne